

Latwēfch u Awises.

62. gada-gabjums.

Nr. 12.

Trešdeņā, 23 Merzā (4. Aprīlī).

1883.

Redaktora adrese; Pastors J. Weide, zu Neuhausen pr. Schruden, Kurland. — Ekspedīcija Besthorn tga grahmatu-bohdē Jelgavā.

Mahdītājs: No eefschēmehm. No ahrsemehm. Wisjannatāhs sīnās. Zaur ehrt-
schēem u roschu katnu. Wīdsemes augšgala. Par Leeferes „guletaju“. Drupas
un drustās. Sapnīs. Atbildes. Slubinašchanās.

No eefschēmehm.

Behterburga. Ne ween eefschleetu ministerijā, bet ari wīfās zītās zentral-waldes weetās rewīdeerešot kanzeleju darbu wefchanu pa pehdejeem 10 gadeem. — **Uf kroneschanas fwehtkeem** Maškawā eeradišchotees 19 ahrsemju printšchi. Kā Sweedrijas walsts un Lēhina weetneeks nahfšot Sweedrijas krona prinzis. Bulgarijas un Montenegrijas fīrsti eeradišchotees pašchi. — **Alus akzīsi no 1. Julija šch. g.** esot nodomahts pa-augstīnaht pa pusi no lihdschīnīgahs, zaur to sīnanzu ministerija zērē eenemt 2¹/₂ milj. rublu wairak, nekā lihds šchim. — **Pee likuma par nepilugadu strahdneeku** isleetašchanu fabrikās, kas no 1. Maija šchogad stahsees spēhā, no teefu ministerijas īdots peelikums, kas zitu leetu starpā nosafa sodus par minētā likuma pahrkaphšchanu — tā no fabriku ihpashchneeku, kā strahdneeku pahrluhku puseš. Sodi grosahs starp 1 mehnescha zētumu un 50 rubl. naudas. — **Dselszētu beedribas** kronim ir parahdā 703 milj. 754 tuhšt. 59 rubl. metalā un 382 milj. 742 tuhšt. 341 rubl. papīhra naudā. — **Uf kroneschanas fwehtkeem**, bes augstakajam eestahdehm, kā šw. sīnoda, walsts-padomes un ministeru komitejas, uf Maškawu ari pahrzelfees waldoschais senats. Wina pīrmais departemēnts pīlnā fastahwā (īnemot semneeku leetu nodafu). Pīrmā departemēnta usdewums buhs, pa kroneschanas laiku isfludināht Wīsaugstakos manifestus un pawehles, kas tai laikā tiks īdoti. — **Fīrsta Gortschakowa** lihki tīk ahtri wīs nepahrwedīschot uf Kreewiju; wehl aiseeschot kahdas nedelas. — **Behterburgas gubernas lauffkolotajeem** Aprīlā mehnesī buhs konferenze. Starp jautajumeem, kas nahfšot pahrspreeschānā, buhschot ari kahds no tautas apgaismoschanas ministerijas preefšchā likts jautajums par lauffkolotaju konferentschu waijadšibu un eegrosīschānu. Deht šchi jautajuma pamatīgās isflaidroschanas, kahds no konferenzes lozēkēem tagad krahjot waijadšigo materialu. Tautas apgaismoschanas ministerija, kā „Now. Wrem.“ dīrdejusi, esot nolēhmusi, ka turpmal wīfī lauffkolotaju nospreedumi buhschot ja-eešuhā ministerijai, deht tahlakas eewehroschanas.

Sneega puteni pehdejā laikā plosījūschees ap Maškawu, Kursku, Bologojū, Nowgorodu, Orlu un zītahm weetahm, un bijušchi tīk wareni, ka wezi laudīs ne-atminotees pehdejās 25 gads redsejuschī teem lihdsīgus. — **Uf Nikolajewas dselszēla**, bes pastahwīgeem strahdneekēem, bijīs japeenem lihds 12 tuhšt. algadšchu — preefšch sneega norakšchanas. — **Zītās weetās sneega puteni** eestahjāhs kahdas deenas wehlaki. — **Ari uf muhsu Baltijas gubernu dselszēleem** sneega puteni padarijuschī leelus kawektus. — **Lai Deews pašarg' šchogad** no leeleem uhdeneem!

Uf Jelgawas raksta Bahzu „Behterburgas awisei“ par šchahdu pahrdroschu sīrgu sahdsību, kas pee tam wehl itīn jozīga: Iščetrās juhdsēs no Jelgawas, uf Behrses upes jaukā krašta, ir Dobeles meeslīnšch, ar faweem lepneem pīlsmuhreem, kur senal sobenu ordena komturs dīhwoja. Katru peektdeem šchē ir deewsgan leels nedelas tīrgus, kas no apfahrtejeem lauzīneekēem teef sīpri apmeklēhts. Kahds faimneeks, kas 15 lihds 20 werstēs tahlu no Dobeles dīhwo, ar fawu laulato draudseni ari bij nobrauzīs uf šcho tīrgu. Mahjās brauzot — pa tam jau laba krehsla bij eestahjusees — wīhrs eedomajāhs, ka pehz deenas gruhībāhm šchnabītīs frogā buhtu wēselībai it derīgš, un eef, feewai atkājot, frogā, apsolīdamees, ilgak tur nepalīkt, kā

kahdas 10 minutes. Kamehr wīnšch nu tur draugu pulzīnā it jautri fawu laiku pawada, wina nabaga seewina sefšch kamanās, nepazēetīga un dufmīga, jo no 10 minutehm ir palīkuschās 50, un jau pīlnīga tumša eestahjusees. Tē beidsot eeronāhs wīhrs un, dabujīs labu rahjeenu, eefschchāhs, ne wahrda netēkdams, pelnīto teefu pīlnīgi atfīhdams, pee dahrgahs draudsenes kamanās. Brauzot wīnšch īslīsch fawas dufmas ar pahtagu uf nabaga sīrdīna muguras, tā ka brauzēji dīrīs ween fashneeds fawas mahjas. Saimneze īskahjī īf kamanahm, eet mahjā un dīrd, kā wīhrs atkal aīsbrauz; bet labi sīnadama, ka wīnšch netahkā kaimīnu frogā wakareem, eekam eet guleht, labpraht mehds malzīnu eedsert, wina dodahs meerīgi pee dufas. Bet tīk-lo pīrmais faldāis meegs to eefschchīnājīs, tē pee durwīhm teef neganti fīstš, un dufmīgāīs faimneeks eeahkdams fahf pīkti bahrtēes, ka seewa to weenu atfīhjustī frogā un aīsbraukufī projam, kamehr wīnam tagad 8 werstēs bijīs jabreen pa dīsto sneegu. — **Tagad tīk** feewai atdarījāhs azīs. Tuhlīt tīka laudīs īfuhītī, saglam dīhhtēes pakal, bet — bij jau par wehlu. Tumsa un tuwejahs kaunas robešchās netahwa saglī dabuht rokās.

Leepaja. 11. Merzā tur atnahzīs pīrmais suhtījums kaujame lopu preefšch Leepajas fabeedribas „Russian Produce Compagnie“. Suhtījums fōstahwot īf 200 wehrschēem, kas 25 wagonōs laimīgi tur noktumuschī. — „**Pīb. Ztgā**“ sīno, ka šchīnīs deenās tur gaidot senatora-rewīdēnta eerehdnūs uf wīspahriģu pamatīģu tūrenēs eestahdu rewīdeerešchanu.

Krihsburgā, kā „**M. W.**“ sīno, tai weetā, kur pahr Daugawu eet uf Zehkabschtati, kahdā ahlingī, kur uhdēni smehla no Daugawas, Schīhdeete atrasta noslīhjinata. Par wainīģo turot kahdu Schīhdu; tas nu esot fanemts un nodots teefahm.

Rīhga. Rīhgas pīlšehtas teatera degschanas leetā Rīhgas rahtes kriminal-deputazija nu dewusi fawu spreedumu. Schīs spreedums, 12. Janwarī šch. g. no Wīdsemes gubernatora kungā apstīprīnāhts, ir nodrukahts ihpashchā peelikumā pee „**Rīg. Ztgā**“ 58. nummura. Pehz plascha īsmelleschanas sīnojuma, spreedums fawīlktīs īščetrās tehšēs, kurās teīkts: 1) **War** uīskatīht par ne-apgahšchāmu peerahdījumu, ka teatera degschana notīkufī zaur gahšēs īstezēschānu greestu telpā. 2) **Ir** loti netīzame, ka wīrōgāīsmotaja Konrada Schāuba uīstureschānāhs greestu telpā 14. Junijā 1882. gadā stahwetu kaut kahdā sakarā ar wehlat īzehluschōs teatera degschānu; tīk pat netīzams īr, ka degschana notīkufī zaur kahdas zītās personas laīskumu. 3) **Wīfadā** sīnā war gan buht, ka šchē notīkufī kaunprahtīga uģuns-peelīkšchāna. 4) **Ihstī** uģuns īzēfšchānāhs naw īssīnata, un ari naw atrasta persona, uf kuru waretu greest domas, ka wainīģa pee tīhšchā waj netīhšchā uģuns-grehka, un tamdeht ari neweens newar tīkt nodots teefahm. — **Zehkaba bānīzā** 13. Merzā eefwehtīja par mahzītaju Augustu Spalwīnu, kas no konsistorijas apstīprīnāhts par Leh-durgas mahzītāja palīģu. — **Pa īstahdes laiku** Rīhģā grībeja notureht ahrstu fapulzi, kur wīfū 3 gubernu ahrstī kopīģi waretu pahrspreest fawas sīnības un waijadšības. Bet šchīs nodoms šchim brīhšcham atlīkts, tamdeht ka newareja dabuht waijadšīģo atkājū no wal-dības. — **Preefšch Rīhgas Latw. beedribas** musejas „**Balt. Wehstn.**“ redakzija fanehmusi no K. Kempela tga — **Charlowas** gubernā, Sīuma apriaktī, pee Rūta sudmalahm, Donez upes kīhhta kra-stōs atrastu, kramā pahrwehrstu loka saru ar peepu. — **Par Rīhgas blehscheem** „**M. W.**“ raksta tā: Rīhgas blehschi weenmeh prot īf-gudrot jaunus sīkus, lai weeglā wīhšē waretu tīkt pee naudas, to zīteem īskrahpdami. 7. Merzā, pulkstēn 2ds pehz pusdeenas, Tren-telbergas Schīhds, wahrdā „**Baltāis Bergs**“, eet pa Rīkku celu uf

Behterburgas Ahr-Nihgu, kur tam preti nahk Schihds ar dseltenu bahrsdu un usprasa: „No kurenas Zuhš?“ To dabujis finaht, winsch eet sawu zeku. Te Bergam gar fahneem paschaujabs garam kahds Kreewš, kas wina preekschā usnehmis kahdu naudas mafu, ne wahrda nefazidams, nogreeshahs kahdā fahnu eelā un nu apskata sawu atradumu. Bet Bergs, fahrigs finaht, kas tur ir, ko blehdīs uszehlis, eet skatitees un un faka: „papolām“, t. i. us pufehm, us ko blehdīs tuhliit atbild: „Nu, papolām“, tamdeht ka Bergs ir uszehluma redsetajs. Te malā tee atrod kahdu mafu kastiti, kur eekschā flaišta feesweeschu brofcha ar dimanteem isrotata. Kamehr abi par sawu atradumu brihnahs un tafseerē, zil wina wehrta, wineem peenahl klahk tas pats Schihds, kas jau Bergu agrak us eelas pehz dsihwes weetas bij tanjajis, un tas pehz leetas apskatishanas tuhdat par brofchu sola 75 rubl.; bet Kreewš par to zenu negrib atdot. Nu Schihds atkal sola 80 rubl.; bet kad Kreewš par to ne-atdod, tad Schihds atkal faka: „Es ari pats nesinu, zil ta brofcha wehrta; tamdeht luhdsu, usgaidat us mani. Es pasihstu te weenu lungu, kas sawā kantori ar tahdahm leetahm andelejabs, tas mums skaidru sinu par scho leetu isdos; es winu tuhdat atwedischu schurp.“ To fazijis, tas aisskreen projam un atstahj Bergu ar Kreewu weenus paschus, kur Kreewš nu Bergam stahsta, ka schis esot kahda palkawneeka sulainis no Zschkiles un eetot us apteeki pehz sahlehm, jo kungs esot koti flims. — Pa to starpu ari jau nahk tas pats Schihds ar smalku lungu, kas gehrbees lepnā kaschokā, ar selta pulkstena kehdi un gredseeneem isrotahs. Tas, brofchu pret fauli grosidams, kas jauki spihd, faka: „Ta brofcha ir no selta, ar desmit dimanta almeneem rotata, un es par winu doschu 400 rublu. Kad Kreewš ar Bergu to dsird, tad tee turahs pee 500 rubkeem, un kungs ar scho zenu ari pilnā meerā. Bet pee malkafchanas tam til 50 rublu keshā; tamdeht usajina Kreewu ar Bergu, schim nahk lihds us kantori pehz naudas. Bet Kreewš scheem isklaidro, ka schim jasteidsahs us apteeki pehz sahlehm un newarot neweenu minuti wairs gaidiht, lai ismalfajot us weetas. Ko nu dariht? Kungs prasa, zil Bergam esot naudas. Tas atbild, man naw naudas, ko malfahk, bet es til esmu pusnaudas mantineeks. Schihds atkal faka: „Zew taf ir nauda, es jau redseju“. Nu Bergs atbild, ka schim til esot 100 rublu un ne wairak. Pehz ilgus farunas nu tee islihgst tā: Kungs eedod Kreewam tos 50 rublus un Bergs atkal sawus 100 rublus, un atlaisch Kreewu, kas no Berga to pahrejo naudu, 100 rublus, pehzak lai panem pee kaufmana Popowa, kur Bergs mahjo, un kungs ar Bergu nemfshot suhrmani un braukfshot us Gelsch-Nihgu, us Salamandera kantori Bils eelā, kur tee 500 rubli tilfshot ismalfati. Pee kantora peebrauzot, kungs teiz Bergam, kam brofcha rokā: „Usgaidat mani, es tuhliit Zuhš faukfchu,“ un to teizis, kungs ee-eet kantori — us muhschu. Kad nu Bergs newar sagaidiht lungu, winsch ee-eet kantori, pehz tahda kunga tur mehleht; bet kantori neweens tahda kunga naw redsejis, ne ari pasihst, un ar to Berga 100 rubli kā uguni eesweesti un — pagalam. Brofcha weenigi lihds 50 kap. wehrta. — Us tahdu pat wihst tai paschā deenā atkal Masflawas Ahr-Nihgā zits Trentelbergas Schihds, wahrda Leibus, no tahs paschas blehschu bandas ir tizis ar 25 rubkeem fodihts. Ta brofcha, ko Leibus pahrweda mahjā, tilai 30 kap. wehrta.

Is Sweizeema raksta „Rig. Ztgai“, ka ari tur schogad bijufchi dauds luhfchu, un ka peezi titufchi noschauti. — Turpretim ar wilkeem til labi neweizotees. Septini gabali wasajotees aplahrt, bet noschaut tos ne-isdodotees, tā ka ar bailehm ween luhfjotees us wasaru. kur schee swehri ganameem lopeem warot padariht leelu postu.

Rehwale „Lootus“ beedribā, miglas bildes israhdot, faspahga aparats, kas bij usstahdihts deht Drummonda gaismas radishanas, un fadragaja 107 logu ruhthes. Kahds aparata gabals tila ussperts ar tahdu spehku pret greesteem, ka tee sipri fasklahdejabs. Par laimi no skatitajeem wisi palika wefeli, lai gan daschi us kahdu brihtinu palikufchi bes samanas.

No Lidas, Wilnas gubernā. Ponku fahdschā, Lidas apriaki, ne fen nomira 18 gadus weza semneeku meita. Kad sahrks jau bij nolaisks kapā, kahds wihrs ahtri atskedsahs us kapehtu, wehledamees, nelaike wehl nobufshot, tamdeht ka eepreekschu no winas naw warejis atwaditees. Sahrfu atbarija un — brihnams: is sahrka pazehlahs gailis, ahtri aisslidinadamees projam. Wisi mehginajumi, isdabuht, kas gaili eeslobshis sahrkā, bij weltigi. Neweens negribeja atfihtees; wisi teiza: ka ne-esot ne redsejufchi, ne dsirdejufchi. — Buhs jau gan laikam til kahda mahnu-tiziba pee tam!

No Kaunas gubernas raksta: Ka ari aisslehgtds wagonds prezes naw wis wehl no sagkeem drofchas, tas schē pehdejā laikā Abelu stanziā wairak reisahm peedfshwots. Preeksch pahri nedelahm 15 pudi tabakas bij nosagti. Schis pametums bij wehl panefams, bet preeksch kahdahm deenahm pasuda is wagona, kas schē bij apstahjees, trihs pretfchu pakas, kuru wehrtiba bij usdota us 2800 rubkeem. Ruhpigi meklejot, pehz trim deenahm atrada pasudufchahs kastes meschā, gan uslaustas, tomehr ne wisai tukfchas, jo tur atradahs keegefu gabali, smiltis un ziti grufchi; til ween no usdotajahm prezhem: kaschokeem un smalkahm wadmalahm — ne wehsts. Kad nu naw wis domajams, ka sagki buhtu nopuhlejufchees istukfshotahs kastes ar mineteem grufcheem peepildiht un tad us meschu nowest, tad jaspreeksch, ka tahs bijufchas waj nu jau no Behterburgas ar schahdu faturu isfuhstias, waj ari sahdsiba pashahdata kahdā zitā stanziā, un tamdeht gan jawehlahs, ka usraudsiba tiftu pahrlabota un wairak gahdahts — tā par pretfchu fuhstijumu, kā ari par zekineeku leetu drofchibu.

Abelos, dselszela starp Kalkuneem un Radswilischkeem, 12. Merzā diwi brauzeeni faduhruschees. Kurinatajam kahjas, mafschinistam rokas eewainotas.

Masflawa. Masflawas turumā schinis deenās atrasti 12 lihki. Nelaimige ir leelā sneega un siprahs salas upuri. Wiai waj nu par nabadfigi bij gehrbufchees, waj par dauds eedfshufchi brandwihna, nomaldijufchees no zela un tā aigahjufchi bojā. — Krenta teefu-sahles pa leelakai dakai eerihkotas par dsihwokeem pilsgalma eerehdneem pa kroneschanas laiku. Atlikufchās telpās pa kroneschanas laiku noturehs walsts-padomes un ministeru komitejas sapulzes. — Teateru un zirka buhwes kahdam Hirscha kungam usdotas par 117 tuhft. rublu. Wifs isleetatais materials pee tam palekot buhwes isdaritajam, un bes tam winam eerahdischot 150 kwadrat-asis leelu plazi, kur eerihkot weetas preeksch skatitajeem, no kam zeramā pelna sneegfshotees lihds 30 tuhft. rublu.

Baltas pilsehta, Podolijas gubernā, no Rodimas upes pa dakai pahrludinata, tā ka eedfshwotajeem bijis jabehg us behnineem un jumteem un jaglahbjahs laiwās.

Is Kolumowkas (Nowgorodas gubernā) raksta „Balsij“: Muhfu pagasta atronahs kahdi 63 faimneeki, jeb semneeku mahjas; wisi ir rentneeki un malkā renti par 1 desetinu 2 rubl. katru gadu. Te nawa til leelas mahjas, kā Widsemē un Kurssemē, bet tilai kahdas 15 lihds 20 desetinu leelas. Ar tahm katrs ar sawu familiju war pahrtift. Mehš Kolumowkas Latweefchi ari esam pa dakai wairak pahrtitufchi un puhlejamees ar lopu audsmaschanu un semes kopfchanu, jo lopi un sweests ir pee mums labā wehrtibā. Zitas pelnas ari pee mums naw truhkums; ar malkas weschanu pee Nikolaja dselszela tilai leelā sneega deht ir scho seem' flittaka pelna, jo kur no zela no-eet nost, tur ir labi japuhlejabs, kamehr war dabuht fokus atkal us zela wirjū. Pee mums ir sneegs lihds 4½ pehdu dsifsch. Schejenes Kreewi stahsta, ka nemas ne-atminahs, kad ir bijufi til dsita seema. — Par attihstibu rakstot, muhsu pagasts puslihds eet us preekschu. Pa isgahjufcheem Seemas-swehtkeem isrihkojahm Seemas-swehtku egliti ar ischetrbalsigu dseedaschanu, sem skolotaja Slahga fga wadishanas. — Muhfu pagastam ir pascham saws skolas jeb luhgshanas nams, kurā mahjabs lihds 60 behrnu — sem skolotaja Slahga fga. Mehš Kolumowneeki ari gribam isrihtot scho wasar' dseedaschanas un safumu preekus, ar wihru fora un jauktā fora palihdsibu. Muhfu dwehfeku gans, mahjitajs L. Pusuka fgs, muhs apmelle trihs waj ischetras reisas gadā — is Behterburgas. — No Kurssemes pee mums peenahl katru gadu Latweefchi klahk. Kā dsird, tad scho pawasaf' leels pulks nahkshot klahk, jo dsihwe dsimtenē par gruhstu.

Kremenžā, Wolinijas gubernā, nakti us 11. Merzu is turenas zeetuma pa gangi semes apalschā isbehgufchi 3 arestanti, kas notee-fati us gruhsteem foda darbeem.

Rostowa pee Dona. Pilsehtas waldes kasi nejaufchi rewideerejot, tani usgahja 11 tuhft. rublu leelu istruhkumu. Wainigais ir kafeeris D., kas ilgus gadus jau tani weetā. Diwi waldes lozekki negribejufchi leetu zelt gaismā, bet pilsehtas galwa Rusmins to node-wis ismekleschanas teefnesim.

No ahrsemehm.

Wahzija. Berlines awises sino, ka is Bruhsijas pastahwigi teektot slepeni, t. i. bes ka samalfatu robeschas tullu, tehja eewesta pahrbeschu Kreewu-Polijā. Preeksch tam Bruhsijā pastahwot femifchkas Schihdu tirdsneezibas beedribas. Weena no schim beedribahm zaurtuller nesamalfaschanu isgahjufcho gad' pelnijufi 414 tuhft. 228

rubl. fudr. — Keisars Wilhelms kahdas deenas atpakal bij faulkstejes un no tam faslimis, bet tagad atkal esot labojees. — **Jaunais juhvas ministeris** generaleitnants Kapriwi no keisara eezelts par wihze-admiralu, lai tam ka juhvas leetu pahrsinatagam ari buhtu juhvas deenesta titulis. — **Ahrleetu walsis-sekreteerim** grafham Hazfeldam aiswinu swebhtdeen bijusi faruna ar Rihneeschu suhtni Li-Bong-Pao. Ta ka suhtnim bijis lihds sekreteris, tad jadoma, ka faruna notikusi par amata darischanahm.

Anglija. No Dublinas sino, ka polizejai esot isdeweess isdabuht leelahs Zhreeschu sleplawas bandas galwu, ta faulto „Nr 1“. Winsch tagad atrodotees Nu-Yorka, Seemel-Amerika. Anglu waldiba nosuhtijusi turp amata wihrus ar dokumenteem, kas peerahdot apwainota wainu, un pagehrot no Sameenoto-Walsiju waldibas, lai to isdodot Anglijai. — **No Belfastes (Zhrijā) sino,** ka tur eefahlfuees prahwa pret 13 Zhru faswehretem, kas peederejuschi pee slepenahs beedribas, kuras mehrkis — apgahst walsis waldibu, dibinaht Zhru republiku un nokaut nepatihkamos muischu ihpaschneefus, teefneschus, polizejas amata wihrus un zitus waldibas wihrus. — **No Liverpules un zitahm Anglijas pilsehtahm sino,** ka daschi Anglu fabriku ihpaschneeki fahlfuschi atlaisti Zhru strahdneefus no deenesta, atfauldamees us to, ka pehz pehdeja laika usbruzeeneem newarot wairs us Zhreem palaisstees.

Franzija. Gelfschleetu ministeris eezehlis komisiju, kurai ja-apspreesch diwi loti eewehrojami jautajumi. Birmais ir, kahda wihse waretu strahdneeku fabeedribahm atweeglinaht peedalitees pee torgeem, kas teel notureti preeksch daschadu walsis darbu atdoschanas masakfolitajeem. Lihds schim pa leelakai datai kahds turigs tirgotajs jeb podratschiks, kas spehja noguldihst jalogu, usnemahs minetos darbus, un eebahsa kule stipru peknu, malfadams strahdneekem til wahju loni. Bet ja paschi strahdneeki fastahditu beedribu waj arteli un usuentos darbu, tad podratschika pelna paliktu wineem pascheem. Dtrais jautajums ir, kahda wihse waretu eegrosiht, ka strahdneeki wids fabrikos dabutu sinamu datu no fabrika pekna. — **Afrikas zetotajs Braza** tagad is Bordo ostas ar twaikoni „Brefirfer“ dewees zela us Kongo semi. Winsch teel pawadihts no 140 personahm, kuru pulka dauds geografijas un dabas pehtitaju. Braza nem lihds 25 tuhst. silnschu, kuras winsch grib isleetahst par dahwanahm preeksch Kongo semes masajeem waldineekem. — **No Deenwidus-Franzijas sino,** ka pehdeja laika aukstums esot padarijis leelu fshahi dahrssem. Buku dahesi Kannes un Nizas tuwuma esot stipri ispostiti. To paschu sino no daschadeem augtu dahrssem. Nahlfshas nedelas Deenwidus-Franzija, it ihpaschi Browansā, jau gaidija pirmahs semenes, zutura firmus un sakahs pupas; bet wisi tahdi shahdi tagad zaur aukstumu esot nomaitati.

Italija. No Sizilijas sino, ka Etnas kalns fahzis ismest pelnus un lahwu. Pee tam wina apgabala dauds weetas bijusi pastipra semes trihzschana. — Kad nu Etnas kalns, ihpaschi wina apafscheja data, apdshwots no dauds zilwekem, tad istruhlfchanahs toti leela. — **Pahwestis nospreedis** suhtihst fawu weetneeku us Kreewu Keisara kroneschanu Maskawa. Kam schis goda amats tiks ustizehts, wehl nesinams. Kahda Romas amise sino, ka pahwesta weetneeka suhtichana noteekot us Kreewu Keisara wehleschanos.

Bulgarija. Weenu datu no Turku walsis parahda grib uslikt Bulgarijai. Berlines lihguma tas bij nosazihst, bet lihds schim minetais nosazijums naw ispidihts, un Bulgarija par to parahda datu, kas kristu us wina, lihds schim ari naw malfajusi prozentes. Tagad nu leelwalsis gribot eefahst farunas deht fchi jautajuma isfchirshanas. Esot aprehlinahts, ka Bulgarijai wajadsetu usnemtees 200 milj. franku no Turku walsis parahda. Tahlak grib ari eefahst farunas par to, ka Bulgarija aismalfatu kahrtigi Turku waldibai fawu meslu, kas istaifa 3 milj. franku par gadu, un lihds schim wehl naw malfahstis neweenas reisas. Beidsot wehl grib Bulgariju peespeest, aismalfahst Turku waldibai Rustschulas-Barnas dselszela wehrtibu. Deht wifu scho jautajumu isfchirshanas gribot isrihket konferenzi Konstantinopela. Par to it ihpaschi pubhejotees Anglu un zitu tautu bankeeri, kas senal aisdewuschu Turku waldibai nauduu.

Turzija. No Armenijas sino, ka daschas fahdschas pee Ararata kalna apbehrtas ar fneega lawinahm, kas nogahlfshahs no kalna. 59 personas nonahwetahs un pahri par 100 gruhiti eewainotas.

Afrika. Starp Senegales upes augfshgalu un Nigeras upi teel buhwehts dselszelsch. Pagahfuschā gada beigahs no fchi dselszela pirmahs diwi juhdes bij gatawas, un braulfchana eefahlahs. Sapulzeteo Rehgeri, kas lihds tam nebij labi fapratuschi, ko buhwes

darbi apshme, ar leelako brihnishchanos redseja leelus ratus, bes sirgeem waj ziteem redsameem spehkeem, kuhpot un schnahzot us preekschu fkreijam. Blandami un ais preeka lekladami tee fkrehja lokomotiwei lihds, kamehr teem peetrubka dwaaschas. Bet nokufuscho weeta arweenu eestahjahs jauni lihdsfkrehjeju pulki. Ta gahja pa wifu zeku.

Seemel-Amerika. Nu-Orleana kahda zirka, kas bij ustahfihst pehz teltu wihses is sehgeku audekla, israhbijuma laika iszehlahs uguns zaur preekscharama aisdeshchanos. Publikā iszehlahs leelas isbailes, klegfchana un behgfschana, kas ne-aprima, kaut gan uguns ahtri rika dseshsta. Zaur speefchanos un famihfschannu dauds zilweku saudejuschi dsihwibu. Nonahweto flaits wehl naw sinots, bet wairaf neta 100 perfonu gruhiti eewainotas.

Wisjaunafahs sinas.

„**Waldibas Wehinesis**“ sino: Zeloscha mahzibas gada Nowo-Aleksandrowas mescha-institutā bij studentu nemeeri. Nemeeri parahdijahs eeksch tam, ka studenti notureja pretlikumigas sapulzschanahs, taisija ne-atkaujamus prasjumus, isturejahs prasti pret faweem preekschneekem un pret Warschawas mahzibas apgabala kuratoru Apuchtinu. Preekschlasijumi tika aptureti un 17 studenti isflehgti. Bet atlikuschee studenti pagehreja, lai winaus wifus israidot. Tad direktorija nospreeda, nemeerneefus, foda sinā, daliht 4as fshiras: 54 studenti tika isflehgti bes teefbas, zitas mahzibas weetas apmekleht; 39 tika atlaisti us 2 gadeem; 36 — atlaisti, ar teefbu, eestahtees zita mahzibas weeta, un 14 — warehs atpakal greestees, kad preekschlasijumi atkal tiks turpinati. — **Runa,** ka nodoshanas pa-augstinashana us ahrfemes pafehm fahftees no 1. Julija sch. g. — **Charlowā** leeli pluhdi. Celas un turgus platschi gandrihs pawifam pahrluhsti; wairaf boschu un dsihwolku stahw uhdeni. Diwi tiliti tik-ko turahs; tee ziti pahrluhsti un apflahdeti. — **Pee Krementshugas dselszela** tiks apflahdehts; braulfchana aptureta. — **Kasanas gubernā,** Tetjuschu aprizki, 30 asu dsikumā usgahfuschu bagatu, wairaf ka asi beesu sehra kahrtu. — **Par ilgi mekleto Zhru sleplawu** wadonu Nr 1 sino, ka tas wairs ne-atrodotees Seemel-Amerika, bet esohst aifbehdjis us Meksiku. Winsch laitam esot manijis, ka Sameenoto-Walsiju waldiba taisijufees isdot wina Anglijai. Meksika wirsch juhtotees droshahs, jo fiarp Angliju un Meksiku nepastahw nelahda lihguma par noseedsneeku famstarwigu isdoschanu. — **Londones polizejas preekschneeks** dabujis no dumpineeku fabeedribas raktu, kura teel draudehts, ka — ja tos wihrus, kas apfuhdjeti par sleplawibu Genitfa dahrsā, nelaidischoy tuhliit walā, tad notikshot atreefchana: — wehl schini nedela pasu un telegrafu jentral-nams usfreeschot gaisā. — **Is Parisēs sino,** ka Luise Mischel 18. (30.) Merza apzeetinata tani brihdi, kad atfahjusti kahda fama drauga dsihwolli. Apzeetinaschanas raktā teihts, ka apzeetinaschana noteekot tamdeht, ka wina ar apbrumotu lauschu pulku aplaupijusi kahdu maifes bodi. — **Etnas kalns** fahzis atkal apmeerinatees. Wehl gan pa laikam noteekot mafi, weegli semes gruhdeeni un esot dsirdama rihbeschana apafsch semes; bet pelnu un uguns ismefchana isfraktereem esot apstahjufees. — **Baltijas riterschafstu weetneeki,** ka „Nig. Itga“ dsirdesjusti, schinis deenahs fanahlfuschi Rihgā, lai kopigi apspreestu walsis-waldibas preekschlitumus, kas winahm peesuhititi. — **Tapat ari ahrkahrtigs** Widsemes riterschafstes konwents esot noteikts us 31. Merzu sch. g.

Zaur ehrfschteem us roschu kalnu.

(No Anus farahfihstis.)

„Winsch fawu laimi zaur tifumu eeguwa.“

„Mihlestiba us wezakeem ir firdi tik dsili eefahlfueees, mani behrni, ka pat pee meschoneem schihš juhtas ir atrodamas, lai gan mafakā mehra, ka pee mums. Un tapehz, mani behrni, man ari ir teefiba us Zuhfu pateizibu, jo deewsgan esmu pubhejees, kamehr Zuhš ifaudinaju. Bet tomehr es no Zums zita neta negribu, ka tik, lai Zuhš man atkautu — Zuhš dariht laimigus...“

Peedfshwojumi, mani behrni, ir kreetri wadoni. Bet wizeem ir dahrga skola. Tapehz Zums manis wajadseja, jo es biju Zuhfu wadonis. Bet nu es wairs newaru Zuhš ta wadiht, ka lihds schim. Zuhš esat tai wezumā, kur pascheem jamahjahs dsihwes skola us preekschu tikt... Bet, behrni, tagad Zuhš war weens weenigs neapdomigi sperts folis nelaimē gahst, un wifu dsihwes laiku ruhhtinaht un famaitah... Prachts, kas daschreis tik nespehzigs iraid, ka nespehš kaislibas spehkan pretotees, ir wehl spehzinams zaur wezaku pamahzibu un wadishanu... Tamdeht, mihlee behrni, peenemeet manu padomu un klauseet, ko Zums mahzu, kaut ari domajatees paschi deewsgan gudri esot. Tomehr eespeeschat scho wahrdus firdi: „Kas domajahs stahwot, lai peeluhfo, ka nekriht“... Un mihlejeet mani, tad wifs labi es un mehš wif trihs buhstun laimigi.“

Ta Rudfshu fainneeks fahija us faweem abeem behrneem, Pahwulu un Ratrihau, kuzi gandrihs bija weena wezumā. Wina padoms nebija smahdejams.

Bet ne abi behrni to weenadi usnehma. Pahwuls bij 19 gadus wezs; bet stuhrgalwigs, kas tehwan dauds ardehstu darija. Rudstitis newareja saprast, waj Pahwuls bija scho „nekreetnumu“, la wiasch Pahwula nebehdbas un stuhrgalwibu nosauza, zaur lahdu pahrlatfchanos audsinot mantojis, jeb jau Pahwulam no cedfimschanas schis „nekreetnumis“ bij radees. . .

Tas Rudstitim behdas darija.

Pahwuls ari teefcham bija leels nebehdneeks. Wiasch fawu 18 gadus wezo mahfu Katrhnu nemihleja, daudstrei fita un tai wifadas behdas darija. Bet daschreis bija atkal it labs un, la likahs, mahfu eeredseja. Bet tahdu brihschu bija mas. Pa leelakai dalai wiasch Katrhnu kaitinaja, ta la wina sahla raudaht, un tihri schehl bija wiru redsot, wiru, kas neweenam launa nedarija un kas fawu brahli mihleja. . .

Katrhna bija labs behrns. Preefch illatra winai bija laipns wahrds. Netaisnibu wina nemihleja. Wahrds un darbds mihleja pateesibu. . . Ra winas frds sahpeja, eedomajotees stuhrgalwja brahla Pahwula. . . Wina to mihleja, la jau mahfai peenahlahs brahli mihleht; . . un schi mihlestiba wiru tomehr daudstrei paweda melds. Wina daudstrei mehginaja brahla nedarbus flehpt un wiru preefch tehwa aishidinahrt, un nemas nemanija, la zaur tam tehwu krahpa. Winas mihlestiba us Pahwulu bija til leela, la wina ari tos tikumus pee wina atrada, kuzus wina tam leeneja.

Bet Rudstitis, lai gan dehlu mehginaja zaur laipnibu atgreet, ari reisham nehmahs ar bahrdfibu wiru pahrmahzihht. . .

Rudstitis bija bagahs wihrs. Wiasch wareja fawus behrnus laimigus dariht. Bet wiasch gribeja, la wineem pascheem buhs fawu laimi nopelniht. . .

Daschreis Rudstitis fawam dehlam Pahwulam gaischi jo gaischi wina wainas stahdija preefcha, mahzija, runaja gan mihligi, gan bahgi. Bet Pahwuls ne-atgreesahs un ne-atgreesahs!

Beidsot Pahwuls isdarija tahdus nedarbus, kas isspeeda Katrhnai dauds asaru un atklahja leelu noslehpumu, ta la wineam bija no Rudsticha jashkrahhs. . .

Tas wifs notika schahdi:

Pahwuls bij atkal lahdu nedarbus isdarijis. Katrhna rahja wiru un pahrmeta, la ta darot. Pahwuls bija nepazeetigs, palika launs un dufmas fita Katrhnai.

Katrhna raudaja, fauja pehz palihga. . .

Pahwuls redseja afinis; wiasch bihsahs no tehwa dufmibas un behdsa projam no tehwa mahjas. Katrhnas eewainojums bija neezigs. Wina nomasgaja afinis, noslauzija asaras, un nu domaja, la tehws Pahwula nedarbus nedabuhhs sinahrt. Bet laudis bija Katrhnas fauzenu dsirdejuschu un redsejuschu Pahwulu aishbegam, un nomanija, kas bija wiru starpa notizis, un pasajija Rudstitim wifu.

Rudstitis scho sinu fanehma ne wis ar labu prahtu. Bet wiasch fawalbija dufmas, un zeeti apnehmahs, ar Pahwulu pawisam lo jaunu eefahht. . .

Pahwuls bija diwas deenas aptahrt blandijees. Pehdeja deena wiasch eeradahs pee Rudsticha brahla, kas wiru tuhliht noweda pee Rudsticha.

Rudstitis Pahwulu un Katrhnu eefauza fawa istaba. Pahwuls stahweja noduhris galwu, bet Katrhna trihzeja pee wifas meefas, it la kad wina buhtu ta noseedsneeze.

Rudstitis klusaja lahdu brihdi.

Beidsot wiasch meerigi fazija:

„Pahwul, lihds schim Tu eefsch manis atradi labu tehwu. Bet tahs juhtas, lo es Lawa frdi gribeju dehstihht, ne-atrada tur derigu semi. Tagad es ne buht Tew negribu pahrmest, un ta apnehmfchanahs, lo grihu zauri west, naw wis nahkusi no dufmahm, — Tu wari to no manahm azihm redseht. Es Tew daru sinamu, la wairs par Lawu audsinafchanu neruhpefchos, un atklahju Tew noslehpumu, lo warbuht buhtu nehmis kapã lihds. Tu ne-est mans dehl!“

„Hi! la par scho sinu isbrihnijahs — waretu fazihht — isbihjahs — Pahwuls un Katrhna. Neweens no abeem nespehja runahrt ne wahrdira. Pahwuls no istruhlfchanahs, Katrhna no sahpehm.“

Rudstitis pehz brihscha atkal fazija:

„Tu ne-est mans dehl, Pahwul! Tu bist atstahs fehrdeenis, tai laita, tad es fawu dehlu Lawa wezumã kapã guldinaju. Es Tewi peenehmu behrna weeta, lai zaur Tewi waretu fawu frdi dsedinahrt. Bet mas preefa es pee Tewis peedshwoju. Tu mani la tehwu nemihleji, bet til frdehstus ween man dariji. Tagad nu ir laiks, la mehds no lihdschinigahm faitehm raifamees wala. Mums ir jashkrahhs. Katrhna man peedos, la es wiru wihlu, Tewi winai par brahli eeteidams. . . Kad nu no scheijenes aiseest us to weetu, fur Tew pascham buhs par semi jaruhpejahs, un pascham jazenfchahs, fawu laimi eegubht, tad aismiristi mani, manu labdarifchanu un fawas pahrlahpffchanas!“

Rudstitis aplusa.

Pahwula schaulstefchana un Katrhnas asaras nelahwa wineam tahlaf runahrt.

Kas tagad buhtu istaba eegahjis, tas buhtu domajis, la Katrhna wairaf saude, nela Pahwuls. Pat Rudstitim bij ja-iseet ahra, lai behrni wina asaras neredsetu. . .

Tur nu wini stahweja diwi ween! . . . Ne weens, ne otrs nespehja lo runahrt, til loti wini bija pahrschichti! . . . Neweens nespehja otru meerinahrt; jo abi jutahs weenadi nelaimigi. . . Ra no neredsama spehfa wilkti, wini krita weens otram — wehl la brahliis un mahfa

— ap kattu. Mahfas rokas justamees, Pahwuls atfina fawas pahrlahpffchanas, lo pee mahfas bij noseedses. Pirmo reis wiasch atfina, zil netaisnibas bij mahfai darijis. Asaras, kas wina azis mirdseja, taf newareja buht falekulotas! . . .

Beidsot wineam sinaja, la passt, kas wiru projam wedihhs, stahw preefch durwihm, us wiru gaididams.

Pasemoschana, fajulschana ne-atkaut wineam runahrt, nedf ardeewas dot. Wiasch pallausa. . . Bet tas, kas leelahs meers wina azis esot, naw wis meers, bet . . . ismifchana. Laudis domaja, la wiasch no fawas lihdschinigahs mahfas bes frdsfahpehm schkrahhs, bet tas ta nebija wis. Wina frds waj saluhst draudeja. . . Wiasch nespehja ne Katrhnu, ne zitus zilwekus usflatiht. . . .

Ari Katrhna wiru atlaisch bes ardeewahm, bes pawadifchanas. . .

Wina nemas nedoma us ardeewahm, un pee pawadifchanas winai truhst spehla. . . Wina fakima, lamehr Pahwuls la apdullis fehдахs ratds, nemas nesnadams, us kureni wiru wedihhs. . . .

Pahwuls tapa nowests us muischu, fur tam wajadseja faleja amatu mahzitees. Tur wineam eedewa drehbes un isflaidroja, la nu wineam pascham fawa maife jopelna un jazenfchahs dsihwe us preefchu tapt. . . Rudstitis bija ar meisteri nolihdsis, la pehdejam buhs Pahwulu treetni pee darba tureht. . . .

Pa tam bija Katrhna atspirgusi un isgahja pee tehwa.

Wina negahja wis tehwan pahrmest, bet luhgt, lai lauj brahli apmelleht.

Tas wahrds „brahliis“ atjaunoja Rudstitim wezahs, pahrspehtahs frdsfahpes un isspeeda daschu asaru. Wiasch nehma Katrhnu pee rokas un fazija:

„Gan newaru Tew aistleegt, Pahwulu apmelleht, bet tomehr man buhtu patihkami, kad Tu pee wina ne-ectu!“

„Nu, tad taf apmellejeet wiru paschi. Wineam buhs dauds lo zeeht.“ Katrhna fazija.

„Zeeht? . . . Waj tad wiasch mani gribeja par tehwu? . . . Waj wiasch nerahdija, zil mas wiasch mani mihleja? . . . Waj es waru wineam par tehwu usspeestees, kad wiasch mani negrib? . . .“

Katrhna nu nedrihstseja Pahwulu apmelleht; ja, wina pat nesinaja, fur wiasch tagad usturahs. Tehwan wina nedrihstseja prahstht.

No ziteem laudihm wina isdabuja, fur Pahwuls usturahs.

Nu winai peetika. Muischa nebija no Rudstichem taklu. Rahdu wakaru wina nogahja pee Pahwula. Wiasch bij nu pawisam pahrwehrtees. Bija lehns; runaja ar Katrhnu, un luhdsa, lai wiru wairaf apmelleht.

Katrhna to darija.

Kas winai dalas gar lauschu walodahm, kas daschadi apspreeba winas apmellefchanu. Pahwuls taf bija winai par brahli bijis; waj tad wina nedrihstseja wiru apkampt? Un ta Katrhna Pahwulu allaschin apmelleja. Bet schahdas apmellefchanas wiru abu frds eede-gahs mihlestibas ugund. Gefahlot gan tee weens otram no tam nelo nefazija, laut gan weens otra azis lasija, lo frds juta, bet taf Pahwuls beidsot pirmahs fawu mihlestibu Katrhnai atklahja.

Bija jauhs seedona wafars, kad atkal Katrhna gahja pee Pahwula.

Pahwuls jau nahja winai pretim. Wini abi eegahja behrsaja, un apfehdufchees sahla fawu nahlotni pahrrunahrt.

„Pahwul,“ Katrhna runaja, „Tew jafala tehwan, la Tu grihti mani par feewu.“

„Nela, tas wehl nedrihst nahht wina aufis,“ Pahwuls pretojahs. „Tehws mani apfmees un fazihhs, fur es tahds plikadihda feewu lihfschu. . . Tu fini, la esmu nabags; waj gan Tu doma, la tehws mani peenems par snotu?“

Katrhna klusaja. Wina atfina, la Pahwulam taisniba.

„Bet, Pahwul, fahi, lo tad lai eefahkam?“ Katrhna jautaja.

„Mums janogaida, lamehr buhschu tahdu weetu dabujis, fur warefchu patis lungs buht!“ Pahwuls atfazija.

Daschadi prahtodami un runadami par fawu nahlotni, wini beidsot ischlihras, apsolidamees drihs atkal behrsaja fatiktees. . . .

Pahwuls padewahs fawam liktenim. Wiasch stahdaja no rihta lihds walaram gandrihs bes apstahfchanahs. Gefahlot gan wineam bij gruhhti, wifu deenu pee darba stahweht, bet wiasch sewi pahrawereja. Meisteris wiru usteiza un flaweja. Ari meistera meita ne-usflatijsa wis wiru weenaldisgi. Pat weza meisterene bij Pahwulam jau zitus wahrds ismetusi, lai winas meitu, Annu, preze. Pahwuls to wifu isteiza fawai agrafajai mahfai, tagad fawai bruhtei Katrhnai. Katrhna eefahlot bija it nobihjusees un sahla raudaht. Wina bihsahs, la nu buhs Pahwuls jafaud. Bet kad Pahwuls winai apleezinaja, la wiru (Katrhn) ween mihleht un ne muhscham ne-atstahfchot, tad wina apmeerinajahs. Bet ne wifai pilnigi.

La wini abi daudstrei fatikahs. Bet nemas nesinaja, la Rudstitis, Katrhnas tehws, wiru pehdigo fatikfchanos bij noslatijees un wiru runas noklausijees. . . .

(Turpmat beigums.)

Widfemes augfchalã.

1.

Kraslawã ir nabaga meestinsch Daugawas mala, fur Kraslawkas upe Daugawa eetek. Uhejas Kraslawkas pusis jauki kalni.

Weenā kalnā stahw Graf-Plateru pils un is kupleem dahrseem tablu jo tablu spihd. Utraikne tagad ta waldneeze un gan tagad flufums wisaplahrt; naw wairs tahds troksnis un tahda gresniba, kā bijis Poku waldibas laikā. Istaigajahm par pilsdahrseem un par pili un dabujahm deewsgan labaku laiku atleelas redseht, leelu grahmatu krahjumu, wisadus dabas brihnumus un mahflas darbus, wezu laiku kara eerotfchus, daschadus dauds firtu gadu wezus rakstus, kas pehz to laiku modes us ahdu bija rakstiti, u. t. j. pr.

Bija apmahzees un smalki lihna, tad til dauds, kā buhtum gribejuschi, newarejahm tahs jaukas weetas apstaigah.

Kaudsijahm ar laudihm eepashtees pehz walodas un zitadi. Mufsu zelabeeds, St. fgs, ihsti zilweka meesas un kaulu sinatajs, gribeja kahdam malkas sahgerim kaulus un ihpaschi kausu ismehrot. To tee sinatneeki tagad studeere par wisu pasaulti, proti usgabjuschi, kā tautas pehz auguma isfchirahs: zitahm tautahm ir wairak apalas, zitahm wairak garenas, waj jo augstas, waj ari jo platas galwas; atkal zita isfchirfchanahs ir pehz peerehm, zita pehz degoneem, waj atkal pehz azihm, aushm, smakra, u. t. j. pr. Nu St. fgs to darba wihru peclabinaja ar dseramu naudu, lai taujahs mehrotees, un tas lihahs gan, bet apnika tam ta smalka ismekleschana un aisbehdja un otu reis nenahza wairs. Mulkitim bija palizis bail, domaja, ka tas sweschais lungs ar wiau deewsin ko darot, warbuht ka apburfchot, waj warbuht ka preefch kara deenesta ismehrojot. No tahs mellefchanas bija ja-atstahj. Lautinu mulkiba daschai sinatniškai isdibinaschanai stahjabs pretim. Tapat tas bija, kad aispehrn Baltija laudis smalki skaitija. Glukstes aprinki mulki un gudrineeki stahjabs pretim, baididamees, ka tos farakstitos zilwekus suhtifchot projam us Turkeem, lai tur dsihwo, un ari wehl zitadi balamuteja!

Ar walodas isklauschinaschanu labaki weizahs, jo ir negribedams runatajs israhdija mums sawu walodas islofsni.

Otra rihda dewamees tahlak, bet ne pa dselszeem, kas zaur Poku-Widsemi eet, weenlahrt gar Daugawu no Witebskas us Rihgu, otralahrt no Dinaburgas gar Rehsekni us Pleflawu un Pehterburgu. Dselszeti eet jo wairak teefcham zaur mescheem; mehs mellejahm tos apgabalus, kur jo wairak laudis zeemds dsihwoja, jo mehs ar teem zilwekem gribejahm eepashtees, ne ar teem mescheem. Tad nehmahm to zeku no Kraflawas gar Dagdu un Wolkenburgu (Makhonu pili) us Rehsekni. Schis apgabals ir kalnainfch un esaru pilns. No fcheem kalneem tee uhdeni tel pret deenaswideem us Daugawu, pret wakareem us Lubanes esaru un tad zaur Niweefsti ari us Daugawu, un pret seemeekem us Welikajas upi, kas ais Pleflawas no-eet leela Peipus esara un tad pee Narwas Binnu juhra. Schinis kalnds ir tautu robeschas. Gar Welikajas peetelahm jau Kreewi miht, bet gar wiseem teem uhdeneem, kas us Niweefsti un Daugawu dodahs, miht Latweefchi. Meschu fchini gabala starp Kraflawas un Rehseknes deewsgan, bet ne til dauds, kā tais leijas weetas ap Lubanes esaru.

Mehs brauzahm ar pagastu pasta firgeem. Schi pasta eerikte itin laba ir. Proti kronis us wiseem leelem pasta zeeem pasta firgus tur, kā pee mums. Bet to leelo pasta zeku naw dauds un ar teem krona pasta firgeem newaretu wisur nokluht. Tad nu zaur turenes pagasta likumeem ir nolikts, ka katram pagastam (tee pagasti tur ir leelaki, nekā pee mums un teel ihsteni wolofsti faukti) pasta firgi jatur. Bagasta jeb wolofsta waldiba tam, kas jo mas prafa, to firgu turefchanu atdod, un fchim usnehmejam, kas gan jo wairak kahds pagasta faimneeks ir un par to dabuhu, kā nu pehz ta pagasta leeluma, starp kahdeem 800 un 1200 rubteem, tam nu firgi jadod pagasta wezakam (stafchinam), pagasta skriwerim un pagasta ministerialam (uradnikam jeb schandarmam) pa welti, proti, kur tee sawa deenesta brauz, un teem augstakeem krona eerehdneem, waj kam gubernators tahdu rakstu un pawehli dewis, par mehrene maffu, 2 1/2 lapeikas pa firgu pa wersti. Ta nu war wisur no weena pagasta nama us otu nokluht un tapat us wiseem pilsfachteem, us wisahm dselszetu stanzijahm, jeb kur grib. Warbuht ka schi eerikte pagasteem nahl dahgaki, nekā pee mums, kur pagasti pehz ihpaschas israkstifchanas un pawehlefchanas eerehdneem pastus dod pehz faimneeku rindas. Bet zil atkal pee mums zaur tam laika kawefchanas un zilweku isdanzinaschanas, un jadoma, ka mufsu pagasti ar laiku wisas tahdas leezibas labaki ari ar naudu aismalfahs, nekā paschi tos darbus daridami. Un warbuht ka ta nauda, ko Witebskas pagasti par teem firgeem maffa, ari naw wis til aplam leela, kad leel wehra, ka tee pagasti jeb wolofsti tur ir jo leeli un til un til tuhlfstofchu dwehseles skaita. Kad tur tos firgus gribetu melleht no faimneeka, kas pahri juhdses no pagasta nama nost, — ta leeta nebuhtu isdarama.

Dabujahm labus firgus un labus ratus, ratus pehz Kreewu modes bes sederehm, bet tomehr nekratija, jo kurwis un sehdeklis fchuhpojabs brangi us diwi garahm kahrtihm starp preefchas un pakatas afihm.

Zeelszetfch bija plats un faufa wafaras laikā deewsgan lihdsens un labs. Pawafari un rudeni buhs zitads. Tikai fchini beidsamds gaddes waldiba stingraki prafa, lai zelus kopj. Saimneekem naw katram saws zela gabals, kā Kursemē, bet wisi kopā strahda, kā jau kopibas mihtotaji. Schini punkte mehs efam pahrakti un kopibas pretineeki, kas til teem sliakeem un teem palaidneekem par lobu.

Brauzot ehrmiga rahdahs ta nesklaidriba, proti, ka nemas ihsti newar sinah, waj tas ir lauks, waj plawa, waj meschs. Proti ptawas pee-augufchas ar kruhmeem un lokeem un labibu daschu reis sehj starp zelmeem, pirms tos islausch. Neweens nelausch. Lai puhst! Un meschu robeschas nemas naw sklaidras, kā kur kahrtigi meschus kopj, bet wisur aug kofki fchur un tur starp druwahm un grahwmalās. Pahrskatijos, grahwis ari gan ir nesinama leeta un knapi leelzetu malā warbuht ronahs. Widsemē ari wehl fchur tur ronahs tahda mescha, lauku, plawu fajufchana; Kursemes widu, Bauskas un Dobeles aprinkds, dauds smalkaka isfchirfchana un sklaidraka semes kopfchana un islectafchana.

Semneeku ehzinas breefmigi masinas! Wairak kā diwi ehkas reti kahdam faimneekam jeb mahju turetajahm. Abas mehds ar gehweles galeem pee zela stahweht. Tai ehku starpā naw nekahda plafcha fehata jeb fehata widus, bet til tahds fchauris zelinfch. Zela malā fehata is gulofcheem stipreem lokeem un wahrri, pa kureem tai ehku starpā ee-eet. Kofki naw nekahda zenā. Mehrens bakkelis maffa warbuht kahdas 10 lapeikas. Ta leelaka ehzina ir zilweku istaba, ta masaka lopu kuhds. Sauzamam faimneekam wairak naw nekā diwi waj trihs, ja dauds, ischetras gowis. Kalpu „faimneekam“ naw. Pats lungs, pats kalps; tad war saprast, ka leelu laidaru newajaga un ka tee nemas naw ihsteni faimneeki, bet tikai tahdi buhdneeki. Klehtis, kā pee mums, nemas newar eeraudfih. Un ari newajaga. Zil tad labibas war isaugt no 10 puhra-weetahm plahni koptas semes, kur lustigi gamile, kad ischetri graudi radufchees!! Un no tahm 10 puhra-weetahm tadfchu wehl atstahj papuwe, linu seme u. t. j. pr. Rijas ari stipri jamelle, kad grib atrast. Katram faimneekam tahda leela manta naw. Sametufchees kahds pulzinfch kopā un ari tad til kahdu buhdu uszehlfufchi, ko par riju fauz. Atkal ta kopiba, jo weens pa fewi naw deewsgan spehzigs. Junti — falmu juntti, bet til ne wisur nekahrtigi taifiti, nekahds stingrums, nekahds glumums. Ka gehweles galds dehlifchi jaleef, kas tos falmus fatur, to nemas nesin. Brihnum, ka pirmais wehifch juntus ne-isplofa. Ahbeku dahrsi nekur naw redsami. Reti kur kahds zits ehnas koks. Tad fehata dikti nabadfigas rahdahs un azis un firdis ne-eepreezina.

Wihrifchku drehbes gaischi pelekas no wezem laikeem. Schitte jo wairak pehz jaunās un sweschas modes. Krekls dascham labam raibs un pahri par biffahm walkajams pehz Kreewu modes. Bet schi mode schē jaunaka. Bee krekla war pasiht, kahda tiziba zilwekam. Proti kad kreklis kruhtis pahrgreests widu, tad ir katolis, kad weends fahnds, tad ir pareistizigs, proti pee Kreewu tizibas turahs. Bahrda ari katrai tautai sawada. Kreews audfina zil Deews dod. Polis un Leitis labprahht uhfus wirs luhpahm lihdseni nogreesh, lai neshlarfajabs karotē un strehbjamā. Batweetis fenal bahrdu naw walkajis, bet tagad daschs labs pilnu, leelu bahrdu tur par glihtumu.

Sweschadi fchē atflan, kad semneeks lungu wehl usbildina ar „Tu“, ne ar „Zuhs“. Un ta tomehr naw nekahda beskauniba, waj leelprahtiba, bet til wezu laufchu weenteesiba. Pehz smalkuma, tad gan jafaka „Zuhs“, jo tā pehz jaunakas modes weens otu godā. Kur tas smalkums par dauds smalks paleef, tad maifes behrns sawam laizigas waj garigas maifes dewejam un maifes tehnam par faunu nem, ka to ar „Tu“ usrunā. Un pee tahdeem tas smalkums paleef par leelu rupjumu, kad tas masajs lihdsinajabs tam pahrakajahm un godu negrib dot, kam gods nahlahs.

Izabelinā dabujahm pirmo pagasta namu redseht.

A. Bielenstein.

Par Deeseres „guletaju“.

Deesere (Widsemē) ir kahda jaunefle, pee kuras laudis sfreetin sfreij, lai ta wineem ko paredsetu jeb praweetotu. Par scho „brihnuma“ seewifchki kahds dakteris „L.“ fgs „Bals“ awif pajneedi

rakstu, no kura war redseht, ka tee „brihnumi“ ir tikai neeki, meli un lauschu krahpfchana. Minetais raksts skan tā:

Daschs labs schahs awises lasitajs warbuht buhs dsirdejis, ka Leesereeschds atrodotees kahda jaunelle, kas pahri gadu jau neka ne-ehdusi un spehjet ikkatram pateefigi pasludinaht pagahjuschas un nahkoschas leetas. Tahlu jo tahlu ispaudusees tahda waloda pa Widsemi. Kad nu pehdejā laikā schahs brihnuma jaunelles apmekletaju deenu pehz deenas radahs jo wairaf, tad Leeseres pagasta wezakais 10. Febr. bij atshutijis pehz manis, lai es kā leetas pratejs pahr paregoni nodotu sawu spreedumu. Noklumū tur tā ap pulkst. 7eem wakara, lai gan „guletaja“ pati bija sludinajusi, ka es buhschot ap pulkst. 2eem waj 3eem klah. — Atgehrbdamees jau pamaniju istabas faktā gultā gulofchu jaunekli, wifai wahjā isflata: loti bahlu feiju, pagreifi smihnoschu gihmi, atwehrtahm, stihwi skatoschahm azihm, paslahwofchi raustofchos apalschas luhpu, it kā kad ta sawās domās atrastos tahlu jo tahlu un farunatos ar mums grehzigeem nemanameem gareem.

Wispirms liku few no „guletajas“ wezakeem pahrstahstihst winas dsihwes gahjumu. Stahstija, ka esot 18 g. weza; no pirmajeem dsihwibas gadeem jau palikuschi labahs pufes lozekli — roka un kahja — druzzin besfpehzigi un naw tā augumā us preekschu gahjuschi, kā wifa zita meesa. Tomehr „guletaja“ jutusees deewsgan spirgta lihds pahri gadeem atpafaf, kur tai usnahkuschi stipri krampji, pehz kureem tad eegrinusi dsika meega, un kad atmodusees, tad fahkusi dauds runaht pahr mironeem un dasch-daschadeem noslehpumeem. Ghfchana un dserschana masinajuschees deenu pakaf deenas; pirmajā laikā pati wehl staigajusi, bet no pagahjuscheem Mikeleem nezektotes wairs no gultas, ne-ehdot itin neka, bet padserotees tikai ween reis nedekā no stopina uhdens. Dabiga isefschana — isnemot tikai atswabinaschanos no uhdens — nenoteektot itin nekahda; ta gulot deen' un nakti walejahm azihm, redsot tikai „garigi“ un dsirdot tikai „garigi“. Preekschpusdeenahm runajotees ar laudihm, kas winu apmeklejet, pasludinadama dascham scho, dascham to, — kas jau nu katram wajadfigs. — Bet pehzpusdeenahm isturotees pastahwigi tā, kā es to tagad patš redsot. Laudis nahkot is apfahrtnes, pat no Mihgas, Krihsburgas, Bekawas, is tahseem Potu apgabaleem baru bareem, dasch'deen pat pa 50 lihds 60. Newarot no tahdeem apmekletajeem nemas wairs atgainatees (?).

Katrs gribot us winas „paslatitees“, wiswairaf ta brihnuma deht, ka tik ilgi neka ne-ehdusi. Tai esot katram kas lo pasludinaht, pa leelai dakai — brihnischkigā kahrtā — teescham pateefas leetas. — Gribu schē tuhli peesprauft, lo no sawa wedeja un dascha zita „guletajas“ pasineja dsirdeju. Tā starp „guletajas“ apmekletajeem esot tahdi, kas par sawu dsihwibu waj nahwi, daschi atkal, kas par fahdsibahm un teem lihdsigeem netikumem, wehl daschi, kas par mihlestibas leetahm lo wehlotees isstinaht u. t. j. pr.

Ar katru apmekletaju ihfu brihtinu parunajusees, praweetotaja dodot ar roku sismi, ka deewsgan un lai nahkot atkal kahds zits grehzineeks preekschā. Raudas wina ne no weena nenemot pretim, tāpat ari winas mahte nē, bet brihnumu mekletajeem jau esot gan labi sinams, ka projam eijot mafsa japabahsch gultā sem fegas (brangš puhš teescham!). Dasch'deen notikusi schai mahjā pat lauschanas, tamdeht ka kahds, kam nepareifi sludinahs, eedroschinajees paregones isteikumeem pretotees, jo tad winas aistahwi fahkuschi isleetaht duhres un nagus. Paregonei esot preeksch katra sinlahrigā pastahwofchi eewadeena wahrdi, kas, zil atminos, tā skanot: „zeeminsch atnahzis guletajas skatihst; zeeminsch grib sinahst daschas leetas . . . guletaja reds tikai ar garigahm azihm un dsird tikai ar garigahm ausihm . . . guletajai Deewinsch faka, ka . . . u. t. j. pr.“ — Man pascham pee gultas sehdot, „guletaja“, lai gan jau pawehlu wakara, usfahla it raibeem, ahtri nopentereteem wahrdem lo teikt. Bet pee wislabahs gribas es tomehr nespehju un nespehju faprasit, kas tahds wahrdos bij par kodolu; pa ausihm man fahka schwingsteht un schwangsteht, atslaneja tikai wahrdi: „guletaja . . . garigahm azihm . . . nahkoschs augums . . . pestitaja . . . treschais augums . . . guletaja“ u. t. j. pr. u. t. j. pr., tā ka newaredams penteres gala fagaidiht, wairaf reisu dabuju usfaukt, lai jel reis zeesu klusu. Kad beigās jautaju klah-esofchos, waj kahds jel fapratiss, lo „guletaja“ runajusi, tad no kahdas jaunās meitas dabuju isflaidrojumu, ka wifai wahrdi bijuschi preeksch manis ween runati; es esot tas zeeminsch, kas sawā muhschā otras tahdas „guletajas“ wairs nesastapschot, tikai manas dsintās treschajā augumā dabuschot kahds atkal tahdu „guletaju“ redseht. — Tē redsams, ka tahdas paregonu walodas

wajaga tikai mahzegt pareifi istultot, tad dabujam sinahst nahkoschas leetas, un es p. peem. pehz „guletajas“ isteikuma nu waru buht drofchs, ka mana zits mafakais us trim dsimumeem pastahwehs.

„Guletaju“ pahrmeklejet atradu, ka winas spehli loti wahji, rokas un kahjas stipri isdiluschas, ihpafchi labajā pufē, bet ap widuzi (rumpi) wehl bija meefas deewsgan, daschās weetas lihds 1/2 zellai beesā tauku kahrtā, tā ka gan jadomā, ka wina wehl fwehrtu kahdus podus. Gefscheje organi atradahs wefeli; tikai firds darboschanahs bij wifai nogurusi. Wifū kopā fanemot, man jadod tahds spreedums, ka jaunelle flimo ar kahdu smadsenu kaiti un peeskaitama pee gara wahjineekem, ka wina laikam gan bauda wifai maf ehdeena, bet ka wezaku leezinajumi, ka ta no Mikeleem wairs neka ne-ehdusi un tikai weenu reisi ween nedekā druzzin uhdens dschrusi, ja-atraida par nepateeseem jeb ja-atstihst par tufschem meleem. Pehdejōs gadōs Amerikas dakteris Tanners gan bij derejis us to, ka 40 un otru reisi pat 90 deenu istureschot ne-ehdis, kas winam ari isdewees, bet tika sinots, ka wifsch, lai gan dauds uhdens dschris, deribas laika beigās tomehr bijis wairaf podu weeglaks, nekā deribu eefahkumā. „Guletaja“ nu grib buht istikusi 130 deenu bes baribas un dschrusi tikai weenu reisi nedekā malzinu uhdens. Kā tahdahm blehnam war tizeht? Peenemfim to, ka wina ap Mikeleem buhtu fwehrusi 180 mahrz. un tagad wehl fwehrtu 120 mahrz., tad wina pa wifū to laikū buhtu saudejusi 60 mahrz. Szazim, ka eedsertais uhdens mehrs tika atkal sinamā dabigā kahrtā isdots is meefahm, tad „guletajai“ atlikahs tikai wezais uskrahjums no 180 mahrz. lo tehreht, elpojot zaur plauscheem un ahdu, fwhstot u. t. t. Gewehrosim tikai to, ka elpodami mehs weenā deenā isdodam wismasaf 1 mahrz. uhdens, tad schai flimneezei pa guleschanas laikū wajadseja pa scho weenu zelu ween jau istehreht 130 mahrz. un preeksch wifahm zitahm isdoschanahm tai tikai atliktos wehl 50 mahrz. jeb 2 1/2 poda. Bet kā tad nu ta wehl waretu fwehrt 120 mahrz. jeb 6 podi?! — Brahtigam zilwekam janojehds, ka winas wezaku isteikumi usturas sinā nepateesi!

Gara wahjums pee schahs flimneezes parahdahs tahds, ka wifa winas garigā darboschanahs grosahs weenigi tikai ap sludinajumeem, t. i. ka flimneeze, kas pati aisween fauzahs par guletaju, turahs par isredsetu preeksch sludinashanas jeb noslehpumu atklashanas. (Par guletaju wina laikam fauzahs tamdeht, ka pirmajā laikā, kur wina is dsika meega atmodusees, winas peederigees buhs par tahdu meegu brihnijuschees un tai tamdeht tahdu wahrdū dewuschū.) Slimneeze isturahs dasch'brihd gan tā, kā pilnprahstigs jeb prahstā wefels zilweks, bet no sinatnibas pufes muhsu leezinajumus pabalsta dauds peemehru, is kureem sinam, ka zilweki, kas kā pilnprahstigi gadeem walda pat swarigus amatus, us kahdu pufi tomehr peeskaitami gara wahjineekem.

Preeksch pahri gadeem flimneeze usfahkusi stipri wahrgt. Pee labahs kopschanas ta laikam gan nebuhtu til dsiki wahjibā eegrinusi. Brihnumu mekletaji peespeeda flimneezi, pastahwigi nodarbotees ar praweetofchanu, kas gara iswefelofchanai ne buht newareja nahkt par labu. Wezaku peenahkums buhtu bijis, sawam wahjam behnam pehz ahrtu mahzibahm un padomeem peeschkirt derigus ehdeenus un dschreenus un wajadfigo apkopschanu. Bet schē kautini deemschehl, kā leekahs, atraduschū par prahstigaku, sawam behnam likt wahrgt, lai no ta rastos pekna; — jo no 50 waj 60 seedotajeem faronahs sem fegas tadfchu laba tschupina.

Ir sinams, ka gara wahjineeki mehds maf baudiht ehdeenu un tamdeht ir meefas dauds maf iskrituschees. „Guletajai“ laikam netop, tamdeht ka pati neprasa, nezil, waj nemas baribas peedahwahts, warbuht aif nesapraschanas, bet warbuht ari ar to noluhku, lai flimneeze zaur sawu wahju isflatu brihnumu mekletajeem daritu jo leelaku eespaidu. Slimneezes istureschanahs pehzpusdeenahm, t. i. meeriga, klusa guleschana atwehrtahm, stihwi skatoschahm azihm, smeijofchos gihmi un raustofchos apalschas luhpu, zekahs gan laikam no preekschpusdeenu darboschanahm, sludinashanahm jeb gara fatrizinashanas, kas beigās padara nokufumu. Pehzpusdeenās un naktis meeru baudijuschas flimneezes gars rihtōs ir spirgtaks, darbigaks. Ja tahdu posta apmekletaju nebuhtu, tad garam atliktos laiks, zitadi kā nodarbotees; bet kad nu aisween ja-usfahl tee paschi deenas darbi, tad, sinams, pahr sludinajumeem pahri neteek, kamehr pawisam aptuhst. Skaidrafōs brihschōs winai wajaga buht dauds jaudas preeksch wifadu raibu fastahstijumu wehrā lishchanas, kuri tai no sinameem zilwekem top peenesti, lai brihnumu mekletajus dabutu pahrsiegt. Tā tad nu noteek, ka daschs dsird sludinajumus, kas us winu pateefigi simejahs, ja sinu peenesejeem isdewees wehl laikā paregonei zil nezil pawehstihst; turpreti daschs zits, kas paregonei un winas peederigeem wifadā sinā

nepashtams, nedabon waj nu neka — „jo Deewinsch leeds runaht“ — waj ari tikai aplamibas ween dsirdeht. Tas, kas zaur „guletajas“ fludinajumeem laut kahda fina juhtahs pahrschtegts, ispausch winas flawu pa malu malahm. Bee labas gribas waretu warbuht aifween isdabuht, is kura awota paregone smehlfu fawus pateefigos fludinajumus. Ta waru tagad godajamam Leeseres pagasta wezakam pashtahst, ka „guletaja“, wina nemas nepashtdama, tomehr wareja pasfludinahst, ka winsch buhschot kahds „tiwumneeks“ un nekas zits, ka pagasta wezakais, — ka to peedshwojahm mums tur esot. Jo no schluhtneeka, kas mani weda atpakal us mahjahm, dabuju sinahst, ka winsch (schluhtneeks) tai deena jau pa-agri no rihta nobrauzis „guletajas“ mahjas un no mahjas fainneeka („guletajas“ tehwa) jautahst, kamdeht schen nobrauzis, dewis par atbildi, ka schis par schluhtneeku isrihkots preefsch daktera, un ka ari pagasta wezakais buhschot driht klahst. Te nu ir issklaidrojums!

Slimahs jaunekles nedrihtstam par wiltigu blehnotaju tureht, jo wina, lai gan eepreefschijos pawehstijumus wehra likdama un wehlahst fludinot isleetadama, tomehr to dara tikai ka kahdu ikdeenischku, aprastu darbu; jo winas weenpusiga gara darboschanahs ir us tahdahm leetahm, ta fakot, jau eedihdita. „Guletajas“ issazijumi, ka redsot tikai ar „garigahm azihm“ un dsirdot tikai ar „garigahm auhsim“, ir tihras blehnas, jeb wahja zilweka murgoschana, jo katre war weegli pahrscheezinatees, ka winas azis tuhliht faraujahs, tiklihd ar roku pret tahm pakrahsta, — kas tad schu newaretu notikt, ja azis buhtu neredfigas.

Ta tad redsam, ka tee eemesli, kas laudis no malu malahm us „flatischanos“ peewelk, proti ne-ehschana un pahrdabiga (gariga) redschana, ir tikai neeki, — no flimneezes pa datai murgoschana, no winas kopejeem ruppi meli.

„Guletaja“ naw nekahda paregone, bet noschelojama gara wahjineeze, kuras wezakeem nahzahs ruhpetees par winas iswesefoschanas, bet ne wis fewis labad likt to no tik pat noschelojameem mahnu tizigeem laudihm wahrsinaht. Katra kristiga zilweka peenahkums buhtu, schai nabadsitei jel Deewa deht laut meera, kas winai nepeezeschami wajadfigs.

Tureju par fawu peenahkumu, zeen. Balsch lasitajeem pahrscho isdaudsinato „paregoni“ atklat pateefibu, lai ari wini no fawas pufes peepalihdsetu, maldoschos brihnumu mekletajus, ta winu paschu, ka ari noschelojamahs wahjineezes laba, no neklahjiga zela attureht.

„Guletajai“ wajaga meera! Dr. L.

Drupas un druskas.

Brihnuma almenis.

(Teika par Dschuhsties basnizas zelschenu.)

Mineta teika stahsta scha: „Bezds laikds, kad schla basnizu zelt, bija weetu blakus muischai isredsejuschi. Pamuhreja grunti un bija jau labi augsti usmuhrejuschi. Te par brihnumu weenu nakti gadijahs wis muhris apgahsees. Melleja, kamdeht, un atrada, ka weens leels almenis bija tahlak kahdu gabalu us wakareem aifwehles. Broweja watraf reisu; bet ka newareja, ta newareja usmuhreht. Beidsot ne-atlika nekas zits, ka basnizu zelt tai weeta, kur almenis rahdija.“

Tahlak schi teika faka, ka schis almenis ir wehl tagad esot redsams basnizas preefschname plahnä. Kalngaleeschu Kahrliis.

- 1) Grafis, ko fewa taupa, ir tik pat wehrtis, ka grafis, ko wihrs pelna.
- 2) Siws ir labprahst uhdeni, putns gaisa un laba fewa sawa mahja.
- 3) Kas no ftrodera pehrk deegus un no bekera miltus, tas nepaleek bagahstis.
- 4) Kur laimes faule uslez, tur pasemibas faule no-eet.
- 5) Kas wiseem grib patikt, tas paleek wiseem par geki.
- 6) Dahwana, leela jeb masa, dahrga tew buhs, ja dahrga tew deweja firds.
- 7) Kad Deews tew mantu wairo, godu, waru, tad luhds jo firsnigi ir pasemigu garu.

Sapnis.

Zaur jaukahn putnu dseefmahm,
Zaur mehnes spihdumu
Sirds karsē man eeksch breefmahm,
Ko wairo mihliba.

Ar stingreem fokeem gahju
Gar kalna maliau
Un sawa prahta rahju
To putnu dseefminu.

Te mihlakā man klahstu,
Tahs bals man flani flani.
Kas eepreze man prahtu,
Bij lihgwina gan.

Es domigs upes krasā
Un flumigs noschdos;
Sirds smaga bij ka nastā;
Upsehdees nopuhtos.

Klufs wehjinsch farus schuhpo
Un uhdens burbule,
Klufs meers wisaplahrt mahjo,
Reis azs man noschibe.

Tad mihlako, ko dahrgi,
Par flaihtu tureju,
Tur sehdot es jo sehri
Uf winu gaidiju.

Nu klufa gara nahza
Bee manis mihlakā,
Ar manim runaht schaza
Un mani apkampa.

Es jutu preekus, mokas,
To schuhpsicht gribeju,
Un pehz tahs steepju rolas —
Til sapnds aplampu! Marinelloffe.

Atbildes.

J. B. . . . na fgam: Ka Zuhju pagastam ar sinamo „rakstu“ ta ir gahjis, naw ko brihnitees, jo dascheem tautas aijstahweem esot dewiga mehle, bet pahrsleeku plehfiga wola. Zeram, ka ar laiku ari ziteem azis tiks atdaritas, lai reds, ko „tee-wihri“ ihsti grib. Wehlamees, ka tauta to manitu pee laika, lai daschs labs kuhri-geuhti nopelnihts „kwartin sch“ metiltu aifnestis us „mihlestibas spahrneem“ us „tureni“. Schpachi schogad „tur“ puhshot tahbi wehji, kas — ka wezi laudis faka — dascham peedshschot klahst — labu pelnu. — Kam azis ir, lai reds! — Lai Deews muhs farga no muhsu draugeem; no saweem eenaidneekem paschi issar-gasimees.

J. K. fgam: Zuhju „wehstule is Semgales“, par ko mehhs toti preezajamees, „nezerehtu kawelku“ deht newareja eet laudis. Kamdeht? To Zuhg gan manifest.

Pehter Olendara fgam: Sfdarijahm, ka rakstijahst. Zeram, ka wisu dabu-feet. Warbuht dariseet mums to sinamu.

M. . . . ru J. . . a fgam: Waj nebuhtu labal, kad „Skaisro rostiti“ teescham peefuhstitut „skaisrajai rostitei“?

Kreewainu Sahmeta fgam: Aci mehhs to jau esam dsirdejuschi, ka Buskai schu skolotajs, Schillera fgs, tur strahda ar labu fwehtibu, ta ka usteifschanas newajag. Mums schkeet, ka ar rakstu buhtu janogaiba, kamehr sinama lepu jaun-kundse buhs eeliku „kurwitim dibinu“.

Arkm. Sch—ja fgam: Labprahst peepilbitum Zuhju wehleschanos un drusku norahstum B. kundjes lukno mehlti, bet paschi atsihfeet, ka laikraksti naw preefsch tahdahm leetahm. — Mehku neseht noteesajahs paschi fewi.

Latw. Aw. redaktors: J. Weide.

Sludinaščanas.

No Měschneeku pagasta walbes teef tas nefsnamā weeta dšhwodams fši pagasta lozellis Jahnis Janis Puhze ufaizinatšs, drihsunā pee fšihš pagasta walbes melde- tees un jamu galwas- un pafes naudas pa- rahdu aismakšat.

Wišas pilšein-, pagastu- un mušišu poli- zejas top laipni luhgtas, to Jahni Jani Puhze, kur wišč bej pafes ušturahš, jeb kwitangi par aismakšatu galwas- un pafes naudu newar ušrahdiht, tušlit apzeetinabt un fšai pagasta waldei par arekti peešubtiht. Preeklus teefas namā, 4. Merzā 1883. (Nē 25.) Pag. wez.: R. Hertel. Str.: Damberg.

Wiš tee, kam buhtu kahdas eerunas tam preti, ka Butaišču Junaitu mahju ihpaf- neeks Sanders Strasding un wina laulata draudšene Nutrišne, dšim. Lindenfeld, penem behrna un mantineela weeta Wišes Wilšu mahju ihpafšneela Augusta Helwiga 1874. g. dšimušgo dešlu, ar wahrdu Robert Dah- wib, teef ufaizinati no Wišes pagasta teefas, fšahdas pretrinas peeneft lihfš 3. Junijam fš. g. pee fšihš pagasta teefas, jo wehlat neweens wairs neiks klaufšitš un adop- teereščana tišs no teefas pufes par noti- fušču iſſajita.

Wišes pagasta teefā, 4. Merzā 1883. (Nē 8.) Preefšfšehd.: M. Waffel. Strihw.: J. Fr. Haaje.

Magasinas flehts

buhwi iſbos maſaſoliščana Butaišču pa- gaſta walde 26. Merzā fš. g. — Buh- wes uſnehejam 200 rubl. leelš ſalogš eelee- lamš.

Butaiščdšs, 7. Merzā 1883. (Nē 133.) Pag. wez.: R. Grünberg. Strihw.: Urdewicz.

Pee Bormsmindeš (Šheſpiamuiščas) pagasta walbes tišs pirndeem, 4. Aprilit 1883. g.

300 mehri aušu

maſatšs dalās pret tuhbat ſamaſaſanam wairatoliščana pahrdoti.

Bormsminde, 26. Februari 1883. (Nē 55.) Pag. wez.: J. G. Weidemann. Maſtu w.: Gh. Sanderſohn.

No krona Gilšču mušišas pagasta ter- ſas teef wiſi krona Suſejaš mušišas Smedeku mahju ſainneela

Krišč Kruhmina

parahdu deweji ufaizinati, deht iſlihdšma- ſchanahš ar parahdu nehmeju, ar ſawahm preefšchanaſchm un winu preehdiſchanaſchm wiſi wehlatiš lihfš par iſſlehgšchanaſchm ter- minu nolittajam 28. Merzam fš. g. pee fšihš teefas peeteiſtees, jo wehlatiš pree- ſaſiſchanaſchm uſ mušišigu klufžeſchanaſchm tišs atraidiſas.

Krona Gilšču mušišas pagasta teefā, 25. Februari 1883. (Nē 125.) Preefšfš.: P. Dombrowsky. Teef. ſtr.: Seegrin.

No krona Dšolmušišas pagasta-teefas, Zukuma aprinkš, teef zaur fšho wiſi nomi- ruſchā, pee Brawinu pagasta peederigā

Wita Odina

parahdu deweji un parahdu nehmeji ufaiz- inati, wehlatiš lihfš 28. Aprilim fš. g. ſawas preefšchanaſchm peemeldeht un parahdus ſamaſaſat; žitadi tišs pirmajeem uſlika mušišiga klufžeſchanaſchm un pehdejece kritiſhš litumigā ſtrahpe.

Kr. Dšolmušiš. pag. teefā, 11. Merzā 1883. (Nē 278.) Preefšfš.: M. Ullmann. Strihw.: G. Seeborg.

Bomušchōs pagasta walde ufaizina zaur fšho wiſus toš, kaš gribetu pee fšai pagasta ſtolas nama ſhogad iſdaramo

klehts buhwi

nšnemt, ſcheit uſ 2. Aprilit fš. g. plift. 9dš no rihta nolitto weenigo maſaſoliščanaſchm ter- minu a'nahšt un ſawas maſaſoliščanaſchm uſdot.

Klahlatiš ſinas par noteiſto buhwi war pee fšai pagasta wezaka ewahšt. (Nē 54.) Pag. wez.: J. Eſchiffie. Maſtu wez.: M. Dobelneel.

Uhtrupe

tišs notureta 5. Aprilit Keel-Swehtes Na- dšinu krogā, kur pahrdos lauku ſainnezi- baš- un iſtabas leetas, tā ari biſch: tolušs pret ſtaidru naudū.

No ſenſures atrahlehts. Jelgawā, 22. Merzā 1883.

Par lihdšſchinigā Keel-Gereš Nowadneeku mahju ſainneela **Matifa Klauſtina** mantibu parahdu deht konturſe ir ſpreeſta; tamdeht teef wiſi, kam wišč ko parahdā buhtu, no Keel-Gereš pagasta teefas ufaiz- nuati, ſawas preefšchanaſchm ſebakais lihfš 10. Maijam fš. g. pee fšihš teefas peeneft, jo pehž fšai weenigā iſſlehgšchanaſchm termina nekahdas preefšchanaſchm wairs neiks klaufšitš, bet uſ mušišigu klufžeſchanaſchm neraidiſas. Keel-Gereš pagasta teefā, 15. Merzā 1883. (Nē 759.) Preefšfšehd.: M. Bittel. Strihw.: W. Lerch.

Dšimt-Garofes pagasta teefā ufaizina ſcheijenes nomiruſchā Leitiſču mahju un Stabu krogš ihpafšneela

Judrika Roſala

parahdu dewejuš un parahdu nehmejuš, 30. Aprilit fš. g., tā weenigā iſſlehgšchanaſchm termina, ſcheit peeteiſtees, jo wehlatiš tišs parahdu preefšchanaſchm ſawahm pagehrej- ſchanaſchm atraidiſti un parahdu flehpeji ar du- bultu maſtu ſtrahpeti.

Dš. Garofes pag. teefā, 18. Merzā 1883. (Nē 23.) Pagasta teefas wahrdā: Strihw.: Dundur.

Sautas mahžitaja pagasta teefā zaur fšho ufaizina, ka wiſi nelaita Geſal- neeku ſainneela **Mahrtina Reinſona** parahdu dewejuš un nehmejuš ar ſawahm waijadſibahm lihfš 21. Maijam fš. g., kaš par weenigo iſſlehgšchanaſchm termina nolitts, **te peeteiſtos**, un peemin turklaht, ka pehž fšai termina neweenu parahdu de- weju wairs neklauſiſhš, bet ar parahdu neh- mejeem pehž litumeem dariſhš.

Sautas mahž. pag. teefā, 15. Merzā 1883. (Nē 27.) Preefšfšehd.: J. Bihga. Strihw.: G. Dauge.

No krona Dšolmušišas pagasta teefas, Zukuma aprinkš, teef zaur fšho ufaizinati wiſi nomiruſchā, pee krona Abawas peede- rigā

Kriſcha Gulbe

parahdu deweji un nehmeji, wehlatiš lihfš 28. Aprilim 1883. g. peemeldeht fšai ter- ſai ſawas preefšchanaſchm un ſamaſaſat pa- rahdus; žitadi tišs uſlika pirmajeem muš- ſchiga klufžeſchanaſchm un pehdejece kritiſhš litumigā ſtrahpe.

Kr. Dšolmušiš. teef. namā, 14. Merzā 1883. (Nē 287.) Preefšfš.: G. Neumann. Strihw.: G. Seeborg.

Naſti uſ 20. Merzu dakterim Katterſelbam Preekilē 2 ſirgi zaur celauſchanoš noſ-gti. Širgi ir duhſant, widejā leelumā, ſmuſi no- auguſchi, ar gaiſchahm krehpehm. Ji blaſkam ſtajuoſchā mahjuſchā ſagti paneh- nuſchi wehl 2 ſala. Irju-ſamanaš, no ku- rahm weenahm, diwſchdigahm, patalā bij aplahrumš no ſtirnu krahjahm; otras ir ween- ſchdigas; — abas bej ſpahrneem. Tapat ari truhkt 2 ſihles ar wehrſelehm un mi- ſina apſalumu.

Labi dihgſtoſchāš

ſarkana abholtina

un

timotejas ſehklas

pahrdod **G. Höpkeris, Jelgawā,** ſahls un ſilku pahrdotawā.

Plawa,

itiſti klahšt pee Jelgawā, ir uſ wairat ga- deem uſ arenti atbodama. Klahlatiš ſinas war dabuht Jelgawā, ſtara eelā Nē 17, bodē.

Rupat iſnahža un zaur Ferd. Beſthorna grahmata-bodi Jelgawā dabunami:

Teefas-likumi

no 20. Now. 1864. g. un tee wiſpahrigeem nolikumi, kaš toš jo pilnuš dara. Ji Kreewin walodas pahrtulkoti pehž juſtiſ-miniſterijaš pawehles. **Maſkā 2 rubl. 50 kap.**

Apſtellejot pahrtu, ir 35 kap. japeleel preefšch cepaſaſchanaſchm un ſuſtiſchanaſchm maſkās.

No ſenſures atrahlehts. Jelgawā, 22. Merzā 1883.

Dšili ſajuſtu pateizibu

iſſalam wiſeem, kaš muhš 9. Merzā fš. g., tā jaunlaulateem pahrzelojot, no Štrundaš robeſchāš lihfš muhšu mahjoklim ar tiſ daudſtahrīgahm, nezeretahm, leeliſkahn draudſibas un mihleſtibas parahdiſchanaſchm ſagaidija un pagodinaja. Beram ari, ka fšai labpahrtibas un draudſibas ſaite wehl jo projam muhšu ſtarpā paſtahwehš, ſelš un ſeebehš.

Keel-Gereš pagasta namā, Merzā meh- neſi 1883.

Elise un Wilhelms Lerch.

Bezalā Wahžu ſchujamo maſchinnu fabrika no **Wolſa Knoch**, Saalſelbē eekſch Tiringes, apbalwota ar pirmajahn goda-algahm uſ iſſtaħbehm: Nihgā, Berlinē, Wiħnē, Šternija, Weimarā, Lingē u. t. j. pr. peedahwā ſchahdas

Dubult-duhreenu ſchujamahš maſchinas

preefšch familiju un amatneeku wai- jadſibas, krahſchini ſrotataš, ar aiſnikle- teem riteneem, paſchpoletajeem, metera mehreem, pawedeena eewehrejeem un nogree- ſejeem, ſtahrū uſ rukeem, wahrdu ſatot, ar wiſſajamaſajeem pahrlabojuumeem, unproti:

Nolas-maſchina:	Saxonia	26 r.
"	pahr labota Singer uſ	
"	lota wai dšieſes	
"	apafſchſtahwa	32 "
"	ta pati ar kaſti	36 "
Kahjaš-maſchina:	pahr labota Singer	42 "
Nolas- un kahjaš- maſch.:	do.	50 "
Ta pati ar kaſti:	do.	55 "

Ween-weenigais agents preefšch Kur- ſemeš: **Maſſis Löwenſteins jun.,** Jelgawā, Paſta un Keelabš eelaš ſuhri Nē 9, Štamma namā.

Par kaſnu maſchinnu, kaš pirka no ma- nim, galwoju wairat gadu.

Mahžiba par welti. Preefšchmejuš: Wiſu ſiſtemu ſchuja- mahš maſchinas teef lehti un ahtri iſlaba- tas.

Weena muſchina, 400 puħra-weetu leela, no ſurgeem uſ renti dabonama, ar lopeem un ſirgeem, 7 werſtes no Moſchei- teem. Adreje: Станция Можейки Пом- щану ВВШошеничу, въ Имѣніе Романовъ.

Krahſn'podus,

glajeretuš, balnuš, ſalus un bruhnuš, tā ari neglajeretuš pahrdod par fabrikaš ſenahm no leħgera

Fr. Weidemannis, Jelgawā, pee Dobeles wahrteem.

Wiſadas ſortes

ſilku un ſahls,

pahrdod par Nihgāš ſenahm pee Šwintinaš, Jelgawā, aiſ Annaš wahrteem, **M. Gliaš- ſtamms.**

Uhtrupe

tišs notureta, 20. un 21. Aprilit fš. g. eekſch **Butaiſchu** (Rodenhoſ) **Saulit- Keel** mahjahm, kur ihpafšneela aiſſe- ſchanaſchm deht baſchabi mahju rihtli un wirt- ſchafteš leetas wairatoliščanaſchm tišs pahrdoti.

Mans tagadeiš dšihwo- klis ir Jelgawā,

Wafnizaš eelā Nr. 4 (ſanditera Pon- graha namā, otrš namš no poliſzejas).

Annaš-ſtundaš: no plift. 9.—12. rihta, no pulſt. 3.—5. pehž pušdeenas.

G. Waters.

Maltu

gipſi,

labakee mehſli preefšch abholina un pahrtu-augeem peedahwā

gipſa-fabrikā

no **J. G. Zelma,** Nihgā, Paleijaš-eelā Nr. 9.

Abholina ſehklas,

tā ari timotina-, raiſahleš-, ſa- molſahleš-, meduſſahleš-, lupihnu- un leħžu ſehklas

pahrdod **Gottfr. Herrmanis,** pee Dobeles wahrteem, Jelgawā.

Loti labi dihgſtoſchāš

abholtinu

un timotinu ſehklas

dabonamas pee **K. Heiſſberga,** Jelgawā, pee ſirguš platiſcha, blaſus ap- teeſim.

Uſtizami un kreetni

ſtrahdneeki,

kam labas parahdiſchanaſchm buhtu un Jelga- was deeneftneeku-inſtitutā eeſtaħtees wehle- toš, war meldeees pee

J. Bönigkan, Paſta eelā Nē 1.

Wiſas grahmata-bohdēš dabunamas:

Pamahziſchana,

tā ſkunſtigatee mehſli

Baltijaš gubernāš ir leetajami. **Wahziſki**

profetora **G. Thomš,** Nihgāš poſteklitāš ſmeħgamaſchanaſchm ſaħjaš preefšchneela.

Satwiſki

Eugo Schmidt. Maſkā 30 kap.

Semkopja

Muglu-koſu

dahrſs. Maſkā 60 kap.

Preefšch eeſwehtijameem behrneem:

Mans behrnuš,

dod man tawu ſirdi. Maſkā 15 kap.

Uſtizamš wadonš

uſ dšihwes zela. Pahrzeltš no Wahžu walodas. Maſkā 35 kap.

Drutahš pee J. W. Steffenhagen un behla. (Tē klahšt peelikumš: Wafnizaš un ſkolāš ſinaš.)

Basnizas un skolas sinas.

Weens Kungs, weena kristiba, weena tiziba.

Mahditajs: Wasflahwju fwehtdeenas Ewangelijums. Sina. Druftu par geometriju jeb ruhmes mahzibu. Nints brihdis.

Wasflahwju fwehtdeenas Ewangelijums. Luth. 18, 31.—43.

Kad Veeldeenas laiks bija tuwu atnahzis, tad Jesus tos diwpaadesmit nehma pee sewis un us teem fazija: „redseet, mehš no-eimam us Jerusalemi, un wiš taps peepildihts, ko tee praweefchi rakstijufchi no fa zilweka dehla; jo winsch taps nodots teem paganeem un taps apmehdihts un lamahts un apspandihst, un tee to schautihš un nokaus — un treschâ deenâ winsch atkal zelsees augscham“. Bet wini no ta nesaprata neneeka, un schi waloda wineem bija apflehypta un nesaprata to, kas bija fazihst. Tee ar redsigahm azihm redseja un tomehr neredseja, meefigahš azis wineem bij atwehrtas, bet garigahš azis aifwehrtas; tee Jesus zelu ne-atsina, nesaprata, tapehz winam bij jazeesch Jerusalemē; tapehz ari schi waloda wineem bij apflehypta. — Kristigâ draudse atkal eestahjusees gawenu laikâ; Kristus wiseem kristiteem ussaw: „redsi, mehš no-eimam us Jerusalemi“, lai winam eimam lihds un peeminam wina zeeschanu un mirschanu. Bet, kad Jesus eet us Jerusalemi, stary kristiteem leels pullš ronahš, kas šapat kâ tee pirmees mahzekki no ta neneeka nesaprot, un schi waloda wineem paleef apflehypta. Kad Kristus zeeschana teem preefsch azihm teef stahdita, tad ziti saka kâ Behteris: Kungs, taupees patš, lai tas tewim nenoteek; ziti, wina zeeschanu redsedami, raud par winu, kâ tahš seewas Jerusalemē; ziti, apalsch wina krusa stahwedami, winu apfmeij un saimo, kâ tee angstee preesteri un rakstu mahzitaji: nokahp no krusa, tad mehš Lewim tizesim! Tapehz tee ari scho ihfo laizinu newar ar winu gaweht, atrautees no pasaules kahribahm, newar pastahweht ar winu nomodâ un luhgchanâ. Un tas welnš, kas eet aplahrt ruhfdams kâ lauwa un mekle, ko winsch aprih, to wahrdu no Kristus zeeschanas, kas wineem teef sludinahts, atnem no winu firdihm, lai wini netiz un netop fwehti,

un wineem eedod kaunas domas prahtšs un firdis, ka tee padodahš kahribahm un dauds wahjeem paleef par apgrehziibu, tos fewim pakaf wilkdami us kahribahm. Bet tee to dara tapehz, ka tee Jezu un wina zelu ne-atsihst. Jesus teem preefsch azihm stahdihts, tee winu reds ar meefigahm azihm, bet tahš garigahš azis wineem ir aifwehrtas. Tee ir redsigi un tomehr alli, tee reds Jesus ahriigo waigu, bet wina garigo spehku tee nesajuht; tapehz tee saka kâ kâ Esajas saka no Zuhdeem: mehš winu usluhofjahm un tur nebija nekahds krahschnumš, kas mums buhtu patizis. Tee ari to, kas teem no Jesus no masahm deenahm sludinahts, prahtâ saprasdami saprot, bet to ne-eeem firdis un nejuht garâ. Tapehz tee ir lihdsigi teem, us kureem Jesus saka: kad juhs buhtut alli, tad jums nebuhtu grehks; bet tagad juhs fakat: mehš redsam, tapehz juhsu grehks paleef. (Zahn. 9, 41.).

Bet tuwu pee Jerikus sehdeja weens allš zetmalâ un nabagoja. Tas bija allš us meefigahm azihm, bet tahš garigahš azis winam bij atwehrtas us tizibu. Jo kad us wina jautaschanu tee laudis atbildeja: „Jesus no Nazaretos eet garam“, zitu neneeku no wina nesnadami, kâ ween wina wahrdu un to dsimts weetu, tad winsch, tizedams, sinaja, ka Jezu no Nazaretos ir Dahwida dehls, ko Deews ir suhtijis pasaulē, wirš semes eezelt to Deewa walstibu, kuzâ winsch tos allš darihš redsofchus, tos kurlus dsirdofchus un tos mehms runajofchus un teem grehzineekem dos taifnibu un teem miruschem to augscham zelschanos un muhschigo dsihwofchanu. Tapehz winsch tiz, ka schis Dahwida dehls, kas dauds akleem azis atdarijis, ari winu glahš. Tapehz, lai ari dauds winu apfauza, winsch brehz jo dikakt: „Tu, Dahwida dehls, apscheloees par manim! Kungs, ka es waru redseht!“ Gelfsch to tizedams, ko ar meefas azihm neredsejis, winsch grib wina waigu redseht; ko ar garigahm azihm redsejis, wina spehku jutis firdi, to ari grib redseht ar meefigahm azihm. Tapehz winsch brehz: „Kungs, ka es waru redseht!“ Zaur ko tad schis bij nahzis pee

tahdas stipras tizibas? Zaur tam, ka winsch sinaja, ka winam tahda waina un laite bija, ko pafaulē ar fawu spehku un gudribu newareja glahbt, bet ka ween tas Dahwida dehls, ko Deews suhtijis no debefim, to wareja glahbt; tapeh3 winsch breh3a: „Jesu, tu Dahwida dehls, apschelsojees par manim!“ Bet tas leclais pulks Jesu newar atsiht un wina walodu newar fapraft, tapeh3 ka wini negrib atsiht fawu truhkumu, ka tee ir nabaga grehzineeki, kam zits newar palihdseht, ka ween tas, kas nahzis no debefim; bet tee faka: meh3 redsam, meh3 efam taifni, mums netruehst neneeka, tapeh3 tee paleef eefsch fawas garigah3 allibas un nahwes. Bet us tahm apbehdinatahm dwehfelehm, kas firsniga tiziba winu peesauz, winsch faka, ka us to allo: esi redfigs, tawa tiziba tew palihdsejusi. Un kad wina azis tapa atwehrtas, tad winsch redseja to, eefsch ka winsch bija tizejis neredsedams. Winsch ar azihm redseja to, no ka Zahnis fajija: tas wahrd3 tapa meesa un dshwoja muhsu starpa, pilns schelastibas un pateefibas, un meh3 redsejahm wina godibu, tahdu godibu, ka ta weenpeedsimusch3 Dehla no ta Tehwa. Un kad winsch ta Deewa dehla waigu bij redsejis, tad winsch newareja palikt pokala, bet winam bij tam jastaiga pakal, un winsch teiza Deewu, jo wina azis to Pestitaju bij redsejuschas, ko Deews suhtijis wiseem apbehdinateem un nabaga grehzineekeem. Kad winsch lihds schim bij tizejis neredsedams, tad winsch tagad to redseja, ko bij tizejis. Jesu redseht ar gaischahm azihm, tas ir: wina zelu fapraft, ka winam ja-eet us Jerusalemi, zaur zeeschanu un mirschanu japeepilda tas no teem praweefcheem papreefsch fludinahts Deewa prahts un japaleef par debef3 walstibas keh-ninu, kas faweem tizigeem dos to muhschigo dshw-wibu. Schai sweht3a gawenu laika, kur3a Jesus muhs lihds nem us Jerusalemi, winsch ari us mums, kad meh3 fawu allibu jusdami tizigi winu luhdsam, faka: „esi redfigs, tawa tiziba tew ir palihdsejusi!“ Muhsu azis taps atwehrtas, meh3 wina zelu fapraftsim, ka winsch zeesdams muhsu grehku sodibu us fewim nehmis, muhs no muhsu grehku sodibas ispehtijis, un ka winsch, wifu preefsch mums peepildjis, no Deewa pagodinahts, fawa walstiba eegahjis, kur winsch faweem tizigeem dos to muhschigo dshwofchanu. Winu redsejuschi un atsinusch, meh3 no wina wairs newaram schkirtees, het mums winam japadodah3 ar meesu un dwehfeli un winam jastaiga pakal. Tad meh3 wina zeeschanu apzere-dami, nefazisim: taupees pats, bet pateiksim winam,

ka winsch muhsu deht naw taupijees; meh3 ari neraudafim par wina, bet par faweem grehzeem, preezadamees par wina schelastibu, zaur ko winsch muhs atpehtijis; meh3 nefazisim winu jaimodami: nokahp no krusa, tad meh3 tizesim, bet, winu teikdami, fawas launah3 eegribeschanas un eekahroschanas ar winu pee krusa sitisim, lai tas wezais prahts eefsch mums mirst, un tas jaunais prahts zelah3 augscham, ka winsch pateesi ir nokahpis no krusa, dshwo un walda muhschigi. Meh3 winam pakal staigadani, pagodinasim ar wifu fawu dshwofchanu un darofchanu winu, fawu Pestitaju, un wina Tehwu, kas inu mums dewis. Tad ari ta pafaulē ar faweem trofshneem, ar fawu labinaschanu un ar fawu apraudeschonu muhs no wina ne-atstums; meh3 wairs peh3 pafaulēs un wina3 kahribahm neslahpsim, bet tas muhsu leclais preeks buhs, pee wina kahjahm sehdeht, wina wahrdus labpraht klausitees un mahzitees, winam pakal staigaht un Deewu pagodinaht ar wifu.

Tee mahzekli un tas leclais pulks, kas Jesum pakal staigaja, ar fawahm redsigahm azihm un to garigo allibu apshme tahdus zilwekus, kam gan ir ia fapraschana, bet wineem truehst tizibas: tee reds ar redsigahm azihm un ir tomehr akli. Bet tas al-lais, kam tah3 garigah3 azis bij atwehrtas, apshme tahdus zilwekus, kas nered3 un tomehr tiz: tee tiz un wehl flaidri nefaprot, ko tee tiz un kapeh3 teem jatiz, bet ta grehku atsih3chana un noscheloschana winus speesch pee Jesus klah3. Sapraschana bes tizibas uspuhsch un atstumj no Jesus nost, bet to tiziba, lai ari bes fapraschanas buhtu, pee Jesus turadamees, no Jesus lihds un dabu, ka wina top redfiga. Pee garigah3 redschanas tad nah3 ari klah3 ta meefiga redschana, pee tizibas ta fapraschana; tad ta tiziba, no Deewa gara apgaismota, zaur fapraschonu paleef pilniga, faprasdama, ka Jesum bij jazeesch, lai winsch mums nopelnitu to taifnibu un to dshwibu. Tahda tiziba dara muhs spehzigus, Jesum pakal staigaht un wina pestischanas darbus apzereht, un Deewu pagodinaht ar atgreeschanos un tizibas augteem.

Tahdu swehtibu lai peeschkir tas Kungs Jesus Kristus schai gawenu laika wiseem faweem kristiteem!

S i n a.

Kurfemes ew.-lutr. Konsistorijas pawafara juridifa fahlfes 26. April un beigfes 10. Maija.

Drusku par geometriju jeb ruhmes mahzibu.

(Beigams.)

2) Otrais mahzishanas kahpeens. No lihniinahm.

a) taisnas lihniņas, ihšakais zefšch starp diwjahm punktehm; kã taisnas lihniņas garums ja-ismehro; b) no greifahm lihniinahm; c) no paralel-lihniinahm, kas tel blakam tai pašchã klatumã, nekad nešaeedamas kopã, kã p. pr. ragu šleežes.

3) Treschais kahpeens. No stuhreem jeb winkeleem.

Buhtu ja-eewehro: kã winkeļi zelahs no diwi lihniinahm, kas weenã punkte greeschahs; lihniņas ir winkeļa kahjas; punkte, kur lihniņas fateekahs, ir winkeļa špize jeb peere. Winkelis ar šawu blakus-winkeli, kad abi weenadi, ir taisni winkeli; kad neweenadi, weens ir teews winkelis, otrs plats. Pee taišna winkeļa weena lihniņa pret otru šahw us loti. Uš taisnas lihniņas weenã punkte war zelt diwi taišnus winkelus; winkelis ar šawu blakus-winkeli ištaiša 2 taišnus winkelus. To wišu lai školoni atron, šaleekdami papihra štrihpiņu ar taišnu gruntslihninu. Uš weenu punkti war zelt 4 taišnus winkelus; lai to atron, šaleekdami papihra lapu uš diwi lahgahtm. No winkeļu mehra; kã winkeļi netop mehroti pehz wiņu kahju garuma, bet atklanišchanahs; taišna winkeļa 90. dalu šauz par grahdu; taišna winkeļim ir 90 grahdi, teewam winkeļim masa, šlatam wairak. Winkelis war mehrot weenu ar otru, kad wiņu kahjahm dod weenadu garumu un špizes jeb peeres šaleek kopã. Kã jabruhte transporters pee winkeļa ismehroščhanas; kã japahrzet winkelis uš taišnu lihniņu; kahdas winkeļa šortes zelahs, kad diwjās lihniņas greeschahs; kad paralel-lihniņas greeschahs ar trescho lihniņu. Peeres-winkeļi, pret-winkeļi un mainus-winkeļi ir šawã šarpã lihdsigi. Lai to atron zaur winkeļu pahrzelščhanu zitu uš zitu.

4) Betortais kahpeens. No šlaijumeem. Ar diwi taišnahm lihniinahm newar nekahdu figuru šlaijuma šastelleht, jo kad diwjās lihniņas; šaleek kopã abejõš galõš, tad wiņas šakriht kopã, jeb paleek atkal par weenu lihniņu; pee figuru šastelleschanas masašais waijaga trihs lihniņas, kad šaleek trihs lihniņas, isnahk trihsstuhris, ščhetri lihniņas, isnahk ščhetrstuhris u. t. j. pr.; zil stuhru jeb winkeļu, til pat lihniņu. Kad šaleek ščhetras lihdsigas lihniņas taišnõš winkeļõš, tad isnahk kwadrate, šam wišas lihniņas lihdsigas un wiši winkeļi taišni. Pee kwadratehm školotajš rahdihs, kã ja-išrešina

šlaijuma šaturš, p. pr. papihra kwadratei ir 3 želas garumã un šlatumã; kad garumu ar šlatumu eedalihš ar žollštoku trijãš dalãš un tad ar ščheķrehm pahrgreešihš, jeb pehz lihniņala zaurwišks lihniņas gareniški un šlatiški, tad isnahks $3 \times 3 = 9$ masaš kwadrates no weenas žellas šlatuma un garuma. Šlaijuma šaturu atradihs pee kwadrates, kad wairos šlatuma mehru ar garuma mehru; šlaijuma mehrs ir kwadrat-mehrs; kwadrat-pehdai ir $12 \times 1^2 = 144$ kwadrat-žellas; kwadrat-afei $6 \times 6 = 36$ kwadrat-pehdas. Žiti ščhetrstuhri ir ruhte (wišas 4 lihniņas weenadas, bet winkeļi netaišni, pa diwjeem špizi, pa diwjeem šlati), paralelograma (lihniņas pa diwjahm lihdsigas un paralelas) u. t. j. pr. No ruhtes war taišiht kwadrati, no ščheķihš-winkeligas paralelogramas — taišn'winkeligu paralelogramu, uš papihra šfigurãš loti metot no augšstuhra uš gruntslihninu, to trihsstuhri, kas zaur tam ronahš, nogreešhot un peeleekot pee otras pušes, tad atkal isnahks no ruhtes kwadrate, no ščheķihšstuhrigas paralelogramas — taišn'stuhriģa; lai mahzahš, kã ruhtes un paralelogramas ar to pašchu gruntslihninu un augstumu (loti) ir lihdsigas, lihdsigã šaturã.

Kad kwadrati waj paralelogramu pahrgreeščstuhriški puščham, tad isnahk diwi trihsstuhri; ištats trihsstuhris ir pus til šeels kã ščhetrstuhris ar to pašchu gruntslihninu un augstumu. Trihsstuhra šlaijuma šaturu išreškinahš, kad wairos gruntslihninu ar pus augstumu. Trihsstuhra trihs winkeļi ištaiša kopã diwi taišnus winkelus. No tam školoni ahtri pahrleežinašees, šalikdami kopã wišu taišn'winkeļu špizes. Trihsstuhrim war buht trihs špizi winkeļi, waj til weens taišns winkelis un diwi špizi, waj ari til weens plats winkelis un diwi špizi. Lihniņas ušluhkojot, trihsstuhrim war buht waj wišas trihs lihniņas lihdsigas, tad ari wiši trihs winkeļi lihdsigi, waj diwjās lihniņas lihdsigas, tad ari diwi winkeļi ir lihdsigi; waj wišas lihniņas nelihdsigas, tad ari wiši trihs winkeļi nelihdsigi. Šapehz kad trihsstuhreem ir wišas trihs lihniņas jeb diwjās lihniņas un weens winkelis, jeb weena lihniņa un diwi winkeļi lihdsigi, tad ari tee trihsstuhri ir šawã šarpã lihdsigi. Peež stuhri, šefšch stuhri u. t. j. pr. war dalihš 3õš, 4õš u. t. pr. trihsstuhrõš.

Kad taišnu lihniņu pee weena gala veetura un otru galu greesch apšahrt, kã ritena špeeki ap aši, tad isnahk lihšums; lihšuma aplihšums ir greiša jeb ščheķihba lihniņa, kas wišas šawãš punkteš weenã

taškumâ no zentruma jeb widukka, kâ ritena rehpe no rumbas. Kâ ritena speeki ir wiſi weenâ garumâ, tã ari lihkmâ wiſas lihniinas, no widukka pret aplihkumu wilktaſ, ir lihdfiſgas. Lihniina, ko welk no aplihkuma zaur widukli atkal uſ aplihkumu, ir zaurmehrs, no aplihkuma lihds widuklim — puſmehrs; zaurmehrs ir oturu reiſi tik leels, kâ puſmehrs; tai paſchã lihkmâ wiſi zaurmehri ir lihdfiſgi, un wiſi puſmehri lihdfiſgi. Widukli war ſameſt kopã 4 taiſnuſ winkeluſ, jeb 360 grahduſ. Kad winkeluſ kaſjaſ iſſteepj lihds aplihkumam, tad aplihkumſ teek eedalihtſ 360 grahduſ. Lihkumu war peenemt kã ſaſſelletu no daudiſ trihſſtuhreem, kuru gruntſlihniinas kopã iſtaifa wiſu aplihkumu, un kuru augſtumſ ir lihkuma puſmehrs; tapehſ iſreſhinahſ lihkuma klaijuma ſaturu, kad wairoſ aplihkuma garumu ar puſmehra puſi.

5) Peektaiſ kaſpeenſ. No geometriſſeem kermeneem. Gruntſ kermeniſ ir lihdsmeſhriſ tſchetrkantis jeb kubikiſ. Wiſi klaijumi, kaſ kubikiſ aprobeſcho, ir kwadrates, wiſas kanteſ ir lihdfiſgas lihniinas un ſtahw zita uſ zitu uſ loti, wiſi winkeli ir taiſni. Nemſim p. pr. kubikiſ, kam ir 3 zellaſ garumã, platumã un augſtumã, greeſſim wiſu zauri pa zellaſhm, papreeſch garumã, tad iſnahkſ trihſ plahteſ, iſkattrai zella augſtumã, trihſ zellaſ platumã, trihſ zellaſ garumã; oturã kaſhrtã platumã, tad iſnahkſ de-winaſ plahteſ, iſkattrai zella augſtumã, zella platumã, trihſ zellaſ garumã; treſchã kaſhrtã garumã, tad iſnahkſ 27 maſi kubikiſ; iſkattram zella augſtumã, platumã un garumã. Tſchetrkantſcha mehriſ ir kubikmehriſ; tſchetrkantſcha kubikmehru atradihſ, kad wairoſ garumu, platumu un augſtumu. Tad ſkoleni ſapratihſ, ka kubik-afei ir $6 \times 6 \times 6 = 216$ kubik-pehdas, un kubik-pehdaſ ir $12 \times 12 \times 12 = 1728$ kubik-zellaſ. Kã kubikiſ, tãpat ari gar-tſchetrkantiſ aprobeſhinahſ ar garuma, platumã un augſtumã wairoſchãnu. Kad pahrgreeſch kubikiſ ſtuhriſſi no kanteſ pret kantiſ, tad iſnahkſ diwi priſmeſ, abas weenã leelumã, puſi tik leelaſ kã kubikiſ; priſme ir aprobeſchota no trihſ tſchetrſtuhreem un diwi trihſſtuhreem, abi trihſſtuhrei ir paraleli, tee tſchetrſtuhrei ſtahw diwi ſawã ſtarpã uſ loti, jeb taiſnu winkeli un ar treſcho uſ winkeli no 45 grahdeem. Kad taiſn'winkeliſu paralelogramu aggroſa, tad iſnahk rulliſ; rulliſ teek aprobeſchotiſ no diwi lihkmeeem, kaſ ſawã ſtarpã ir paraleli, un no apala klaijuma;

rulla ſaturu atradihſ, kad wairoſ lihkmã klaijuma ſaturu ar rulla augſtumu. Kad lihkmũ groſiſhſ wiſa zaurmehram apkaſhrt, tad iſnahkſ lode. Lodeſ wirſklaijumſ ir wiſas punktſ weenã taſkumã no lodeſ widukka; kad lodi pahrgreeſch puſſcham zaur widukli, uſ wiſahm puſſchm iſnahkſ lihkmã klaijumi, wiſi lihdfiſgi, abas puſeſ ir weenadaſ: puſlodeſ; kad lodi zaurgreeſch ne zaur widukli, tad iſnahkſ lihkmã klaijumi, leelaki un maſaki ſawã ſtarpã, bet wiſi maſaki nekã tee lihkmũ, kaſ eet zaur widukli. Kad adatu dur zaur lodeſ widukli, tad adata ir kã aſe, ap kuru wiſas punktſ lodeſ wirſklaijumã groſahſ lihkmũ, tikai diwi punktſ ſtahw nekſtedamaſhſ, ko ſauz par lodeſ poleem, jo taſkaki no poleem, jo leelaki paleek tee lihkmũ; wiſu leelakiſ lihkmũ ir widũ, weenã taſkumã no abeem poleem. Wiſuſ ſchoſ lihkmũſ ſkolotajſ ſkoleneem peerahdiſhſ pee lodeſ no waſka jeb miſka maſla. Rehgelis ir forma, kaſ no lihkmã gruntſklaijuma iſeet ſpižẽ kã rulliſ. Piramide ir forma, kaſ no ſtuhriſa gruntſklaijuma iſeet ſpižẽ kã baſniſas torniſ, winaſ ſahnu klaijumi wiſi ir trihſſtuhrei; piramideſ ir trihſſtuhriſas, tſchetrſtuhriſas, peeſtuhriſas u. t. j. pr., kad wiſu gruntſklaijumſ ir trihſſtuhriſ, tſchetrſtuhriſ, peeſtuhriſ u. t. j. pr.

Kad oturã ſkolas ſeemã warehſ eefahkſ ruhmeſ mahzibu, tad tai paſchã ſeemã zaureſ 1, 2. un 3. kaſpeenu, treſchã ſeemã 4. un 5. Kad ſkolotajſ ſkoleneem wiſu preeſch aſihm ſtahdiſhſ un paſcheem likſ wiſu atrahſt un iſdibinaht, tad behrni ar leelu uſmanifchãnu un preeku taſh ruhmeſ mahzibaſ ſtundaſ pawadihſ, un taſh teefcham nepaliſ beſ augteem.

Nimts brihdiſ.

1.

Man pee darba ſehdedamam
Atſkan ſehra pulkſteniſ ſkana.
Redſu lihki garam wedam,
Ko uſ ſwehtu duſu ſwana.

2.

Ari reiſ preeſch tewiſ ſwanaſhſ;
Kad tu beidſiſ darboſchan',
Tad uſ kaſeem projam wadiſhſ
Behrneeki tew aridſan. J. Teniſ.